

Analyse av 41 000 bedrifter i Trøndelag og Møre og Romsdal

Bransjer og geografi, basert på regnskap fra 2015 til 2018

Forutsetninger

- Omfatter bedrifter i Møre og Romsdal og Trøndelag fra 2015 til 2018
- Analysen er basert på tilgjengelige regnskap i Bisnode/Brønnøysund per 1. september 2019 og utgjør ca. 98% av bedriftene som forventes å levere regnskap for 2018
 - Vekst for omsetning og verdiskaping er basert på tall fra alle selskaper og inkluderer dermed også selskaper som er konkurs eller nedlagt, mens nøkkeltall er fra selskaper med omsetning større enn 1 MNOK og representerer selskaper i virksomhet.
- Selskapene er delt inn i bransjer med utgangspunkt i næringskoder og SMNs bransjebetegnelse. Justeringer av bransjeinndelingen og ekskluderinger av enkeltsselskap er gjort i samråd med SMNs bransjeeksperter for å gjenspeile bransjeutviklingen på best mulig måte.
- Utgangspunkt i selskapsregnskap for hovedforetak med adresse i disse fylkene. I tillegg er det tatt med 36 bedrifter som har vesentlige avdelinger, men hovedadresse i andre fylker enn disse tre. For slike avdelinger gjelder regnskapsandel tilsvarende antall ansatte i avdelingen i forhold til totalt antall ansatte i morselskapet, eller en forholdsmessig andel der hvor det er vurdert å gi beste estimat.
 - Det er benyttet konserntall for 24 bedrifter hvor dette menes nødvendig for å gi et best mulig bilde av aktiviteten i bransjene for regionen. I disse tilfellene er det foretatt konsernelimineringer. Enkeltsselskaper er også justert pga. fusjoner/fisjoner.
 - Nøkkeltall på geografi vil være påvirket av store selskapers omsetning og hvor disse har sin hovedadresse
- Banker/finansforetak, oljeproduksjonsrelatert, landbruk, og borettslag er ikke tatt med i analysen
- Dette har gitt et utvalg på ca. 41.000 bedrifter med regnskap i perioden 2015-2018

Oppsummering

Oppsummering

Fordeling

Vekst

Nøkkeltall

Konkurser, antall og
nyetableringer

Oppsummering

Region:

- Størst omsetningsvekst for Møre og Romsdal i 2018 med 5,6 prosent, opp fra 2,1 prosent i 2017. Økt vekst etter tilbakegangen i 2016/15 særlig knyttet til verft, maritim industri og offshore service, samtidig som havbruk og fiskeri gjør det svært godt. Utviklingen i verdiskaping er svakere og knyttet hovedsakelig til utfordringen med lønnsomheten for de store verftsgrupperingene på Sunnmøre, mens andre deler av maritim industri gjør det noe bedre.
- Trøndelag med en omsetningsvekst på 4,4 prosent, også betydelig opp fra 2,8 prosent året før. Utviklingen knyttes til den positive utviklingen i industrien med ringvirkninger for tjenesteytingen. Havbruk og kraft trekker også opp, mens bygg og anlegg er noe svakere og tilnærmet uendret fra året før. Målt etter verdiskaping har derimot Trøndelag størst vekst med en sterk økning fra året før knyttet til økt verdiskaping innen engroshandelen og tjenesteyting, mens bygg og anlegg bidrar negativt.
- God lønnsomhet samlet sett i Trøndelag med en driftsmargin i 2018 på rundt 7,6 prosent, en bedring fra på 7,2. Møre og Romsdal er noe svakere driftsmargin på 5,1 prosent, ned fra 6 prosent i 2017. Men en normalisering fra 3,6 prosent i 2016. Det gir en samlet driftsmargin i Midt-Norge på 6,5 prosent, marginalt ned fra 6,7 prosent i fjor.
- Samlet sett for Midt-Norge er omsetningsveksten på 4,9 prosent i 2018, godt opp fra 2,5 prosent i 2017. Veksten for 2017 er samtidig revidert opp fra 2,2 prosent. Årsaken til revideringen fra fjorårets analyse er forskjell i uttrekk og for sent levert regnskap. Verdiskapingen i Midt-Norge ble omtrent uendret på 3,6 prosent.

Bransje:

- Fiskeri hadde den høyeste omsetningsveksten i 2018 med 17,5 prosent, opp fra -3 prosent justert for andre inntekter i 2017. 2018 ble et rekordår grunnet økning i fiskepriser som mer enn kompenserte for nedgangen i volumet.
- God vekst i verft og maritim industri med en omsetningsvekst på 12,1 prosent i 2018, fra en tilbakegang på 4,5 prosent året før. Høy ordreinngang etter omstilling til nye fartøyssegmenter forklarer veksten, men det er fortsatt utfordringer med lønnsomheten.
- Havbruk fortsetter den sterke omsetningsveksten og hadde en vekst på 11,3 prosent i 2018, opp fra 9 prosent i 2017. Økningen knyttes til både økt volum og pris. Også havbruksrelatert shipping som brønnbåt og servicefartøy viser god vekst.
- Tilbakegangen i offshore service har stoppet opp det er reell fare for at omsetningen i bransjen har falt til et permanent vesentlig lavere nivå. I 2018 hadde næringen en tilbakegang på 1,7, fra en tilbakegang på 39 prosent i 2017.
- Eiendom med noe redusert omsetning og lønnsomhet grunnet flate leiepriser og økt ledighet i de største byene samt tilbakegang i nyboligsalget.

Fordeling

Omsetning, verdiskaping og antall

Oppsummering

Fordeling

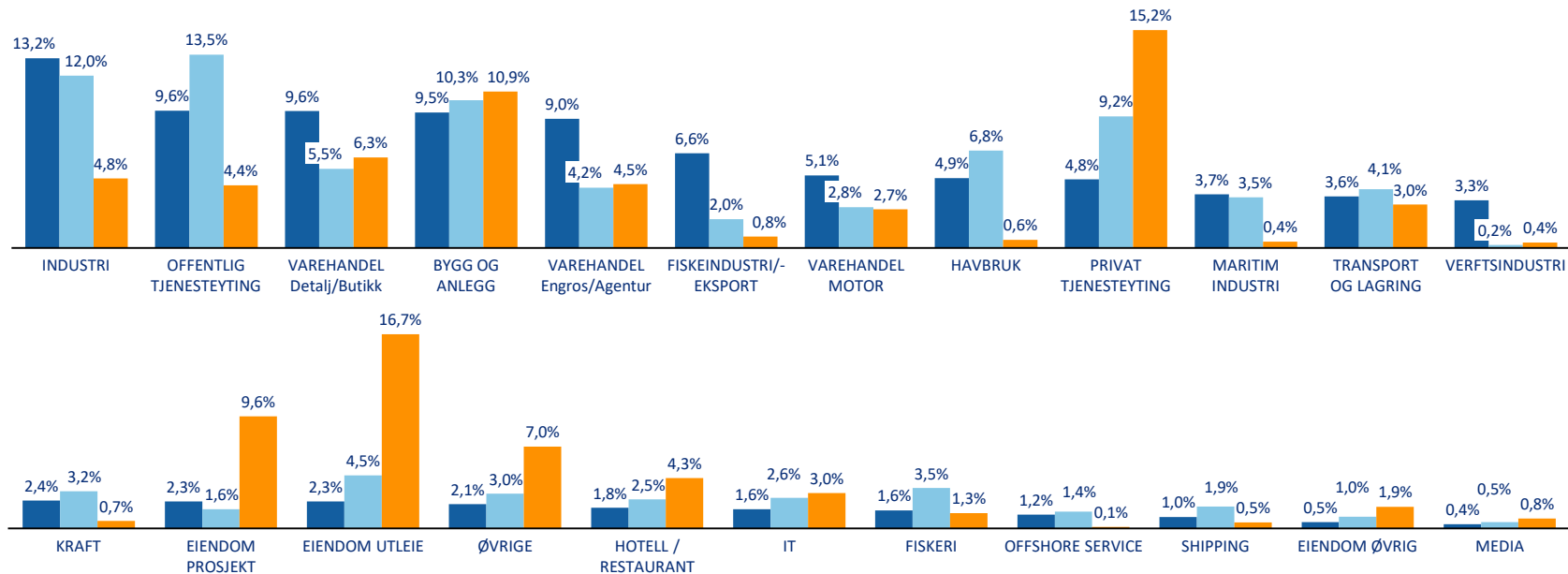
Vekst

Nøkkeltall

Konkurser, antall og
nyetableringer

Fordeling av omsetning, verdiskaping og antall selskaper etter bransje

Offentlig tjenesteyting med størst andel av verdiskaping, men mindre andel enn tidligere. Industri størst andel av omsetning og nest størst målt i verdiskaping. Mens varehandelen samlet sett (detalj, engros og motor) er større enn industri på både omsetning og verdiskaping. Eiendom med flest antall selskaper.

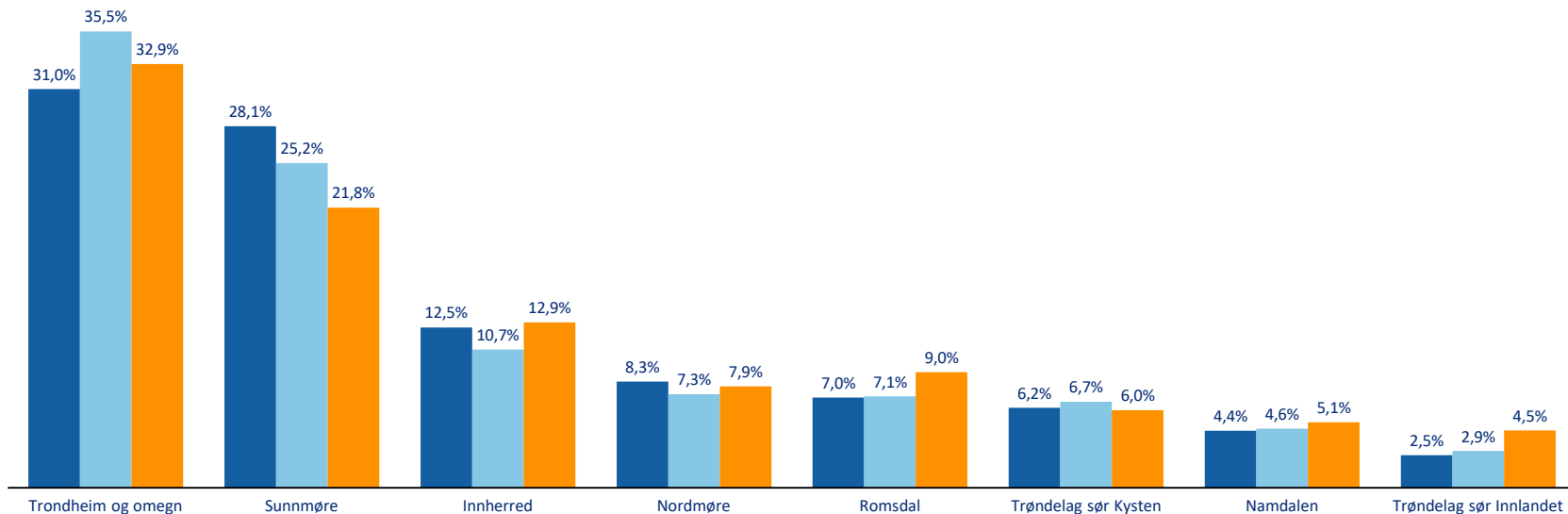

■ Andel av omsetning ■ Andel av verdiskaping ■ Andel av antall

Fordeling av omsetning, verdiskaping og antall etter region

Sunnmøre med nesten like stor andel av omsetningen som Trondheim og omegn, men betydelig lavere antall selskaper og mindre verdiskaping grunnet høy eksponering mot verft og offshore

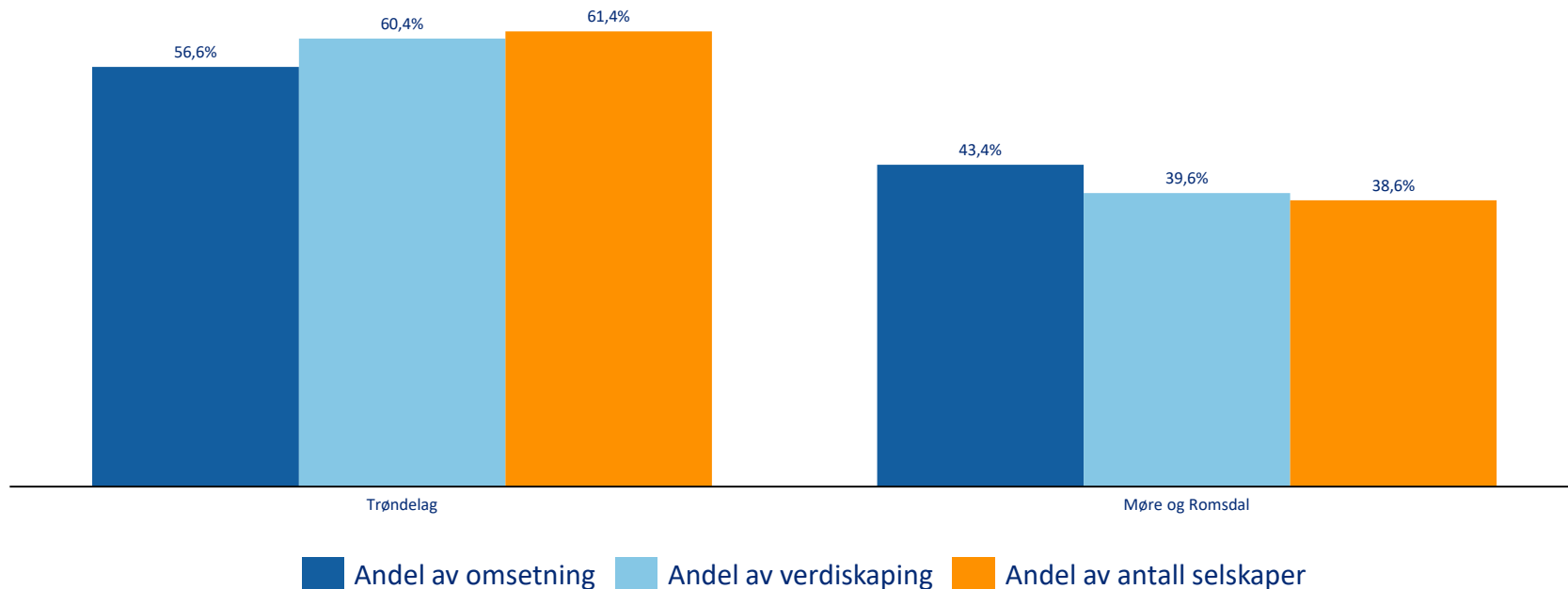
■ Andel av omsetning ■ Andel av verdiskaping ■ Andel av antall selskaper

Verdiskaping = EBITDA + Lønn og pensjonsytelser

Fordeling av omsetning, verdiskaping og antall etter fylke

Størst og økende andel av omsetning og verdiskaping i Midt-Norge fra Trøndelag, men relativt større selskaper i Møre og Romsdal.

Andel per bransje og region etter omsetning og verdiskaping

Trondheim har tyngden innenfor tjenesteyting, varehandel og bygg og anlegg. Kysten i Trøndelag sør og Namdal med høyest andel innen havbruk. Sunnmøre med høy andel innen maritim-, fiskeindustri og offshore. Nordmøre tung innen industri pga. Hydro, mens Innherred har størst andel innen offentlig tjenesteyting pga. Helse Midt-Norge.

Bransjeandel av omsetning og verdiskapingen per region	Sunnmøre	Romsdal	Nordmøre	Trondheim og omegn	Sør-Trøndelag Kysten	Sør-Trøndelag Innlandet	Innherred	Namdal
BYGG OG ANLEGG	6%	10%	7%	11%	14%	18%	13%	9%
EIENDOM PROSJEKT	1%	2%	1%	4%	2%	2%	2%	2%
EIENDOM UMLEIE	2%	3%	4%	4%	2%	2%	2%	2%
EIENDOM ØVRIG	0%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%
FISKEINDUSTRI/-EKSPORT	15%	5%	3%	1%	3%	0%	0%	5%
FISKERI	6%	1%	1%	0%	2%	0%	0%	2%
HAVBRUK	4%	3%	9%	2%	26%	0%	0%	27%
HOTELL / RESTAURANT	1%	2%	1%	3%	2%	4%	1%	1%
INDUSTRI	8%	19%	46%	7%	11%	31%	13%	13%
IT	1%	1%	1%	5%	0%	1%	0%	1%
KRAFT	3%	3%	3%	2%	1%	3%	6%	0%
MARITIM INDUSTRI	9%	10%	2%	0%	4%	0%	0%	0%
MEDIA	0%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%
OFFENTLIG TJENESTEYTING	7%	2%	1%	11%	1%	5%	35%	3%
OFFSHORE SERVICE	4%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
PRIVAT TJENESTEYTING	3%	5%	4%	10%	3%	4%	4%	4%
SHIPPING	2%	1%	1%	1%	3%	0%	0%	5%
TRANSPORT OG LAGRING	2%	3%	4%	4%	3%	6%	5%	4%
VAREHANDEL Detalj/Butikk	5%	6%	5%	11%	18%	12%	7%	9%
VAREHANDEL Engros/Agentur	9%	9%	2%	13%	1%	3%	3%	2%
VAREHANDEL MOTOR	3%	9%	2%	6%	2%	5%	4%	7%
VERFTSINDUSTRI	8%	2%	2%	0%	0%	0%	0%	3%
ØVRIGE	1%	4%	1%	3%	2%	2%	3%	2%
SUM	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Vekst

Omsetning og verdiskaping

Oppsummering

Fordeling

Vekst

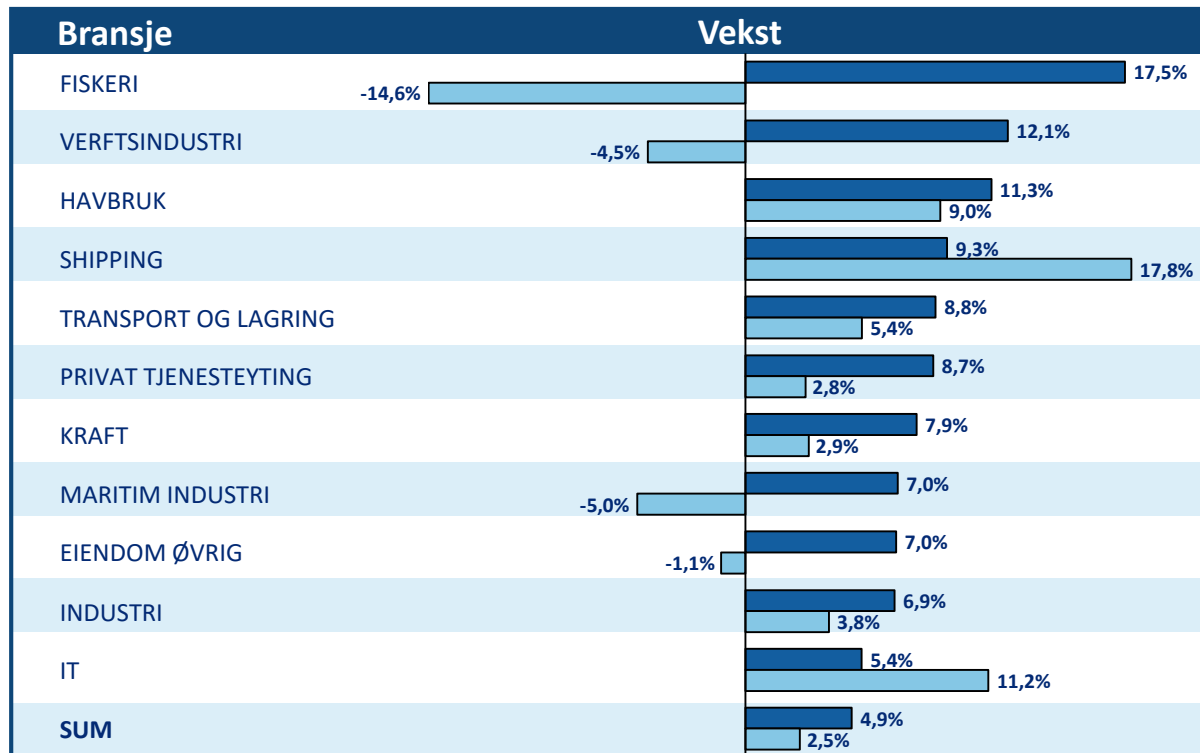
Nøkkeltall

Konkurser, antall og
nyetableringer

Omsetningsvekst (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter vekst i 2018

■ 2018 ■ 2017

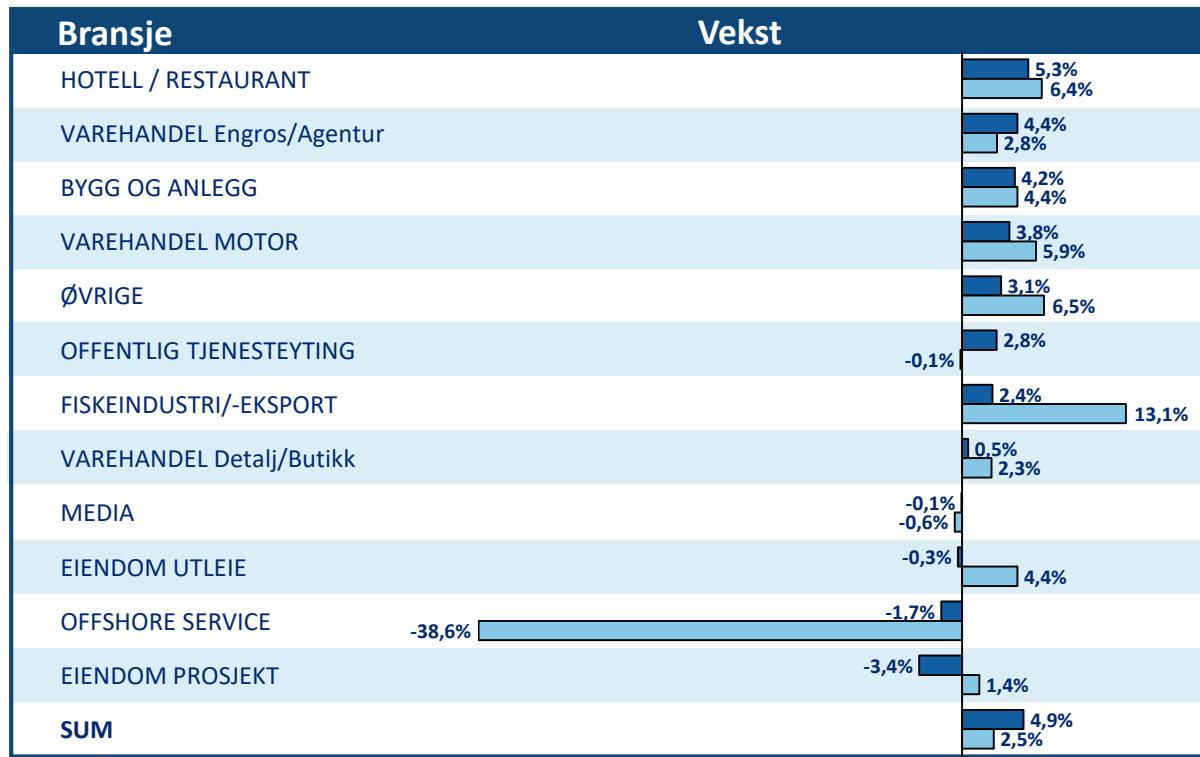

- Omsetningsveksten i fiskeri for 2017 var påvirket av andre inntekter og kvotesalg i 2016. Eksklusiv andre inntekter viser omsetningen en tilbakegang på ca. 3% i 2017. 2018 ble et rekordår grunnet økning i fiskepriser som mer enn kompenserte for nedgangen i volum.
- God vekst for verft og maritim industri knyttet til høy ordreingang etter omstilling til nye fartøyssegmenter, ellers har også den maritime industrien omstilt seg i større grad til land- og marin industri.
- Fortsatt sterk vekst i havbruk basert på volumvekst. Blant annet har Salmar fått tilført 8 konsesjoner gjennom Ocean Farm 1 der en god del ble slaktet i Q4 18, ellers påvirker prisnivå og valutakursutvikling positivt. Shipping med fortsatt god vekst relatert til aktiviteten i havbruk og levering av nye service og brønnbåter.
- Eiendom Øvrig med ny vekst etter tilbakegang i 2017 knyttet til flere etableringer innen eiendomsmeiling, men tilnærmet uendret for de etablerte aktørene.
- Generell bedring i industrien trekker også opp privat tjenesteyting, men IT noe svakere enn året før.

Omsetningsvekst (2 av 2)

Nedre halvdel sortert etter vekst i 2018

■ 2018 ■ 2017

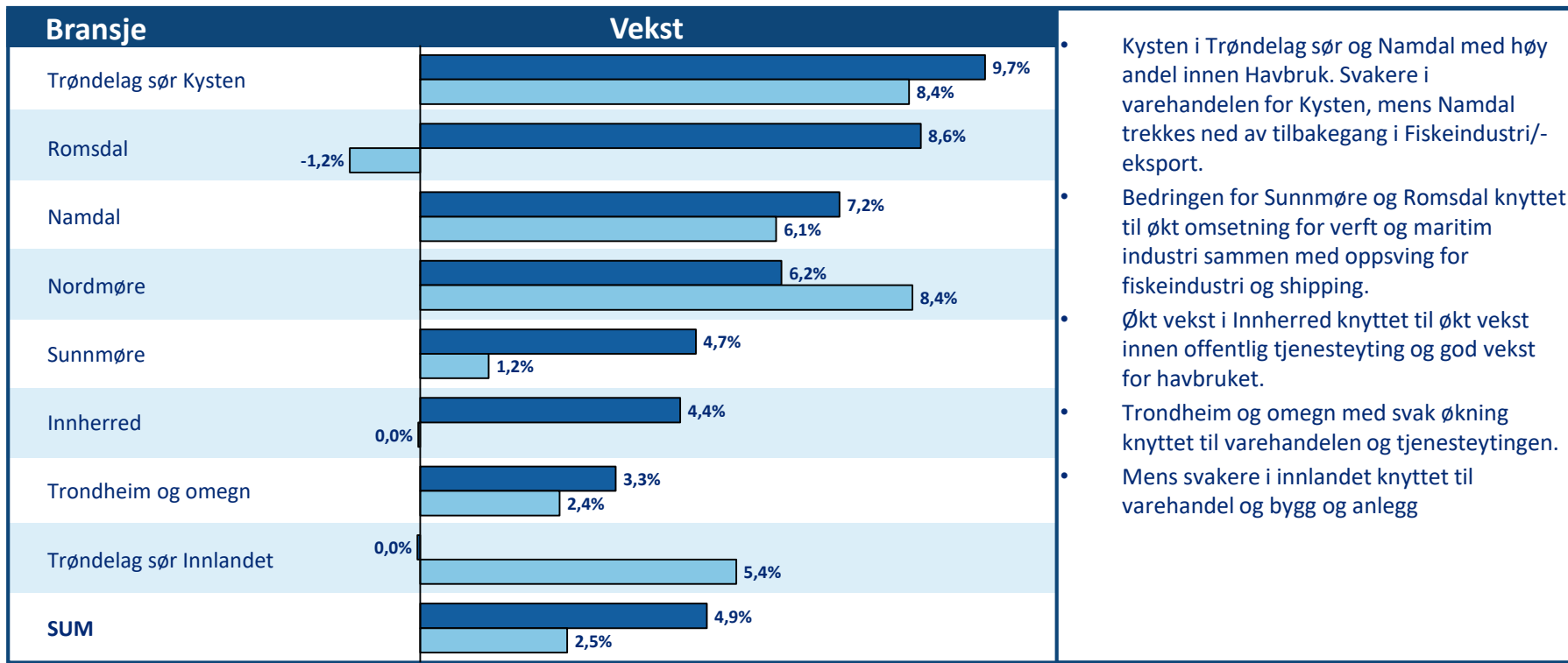

- Tilbakegangen i Offshore Service har stoppet opp, men bransjen kan ha fått en varig omsetningsreduksjon.
- Fortsatt reduksjon i veksttakten for varehandel med motorkjøretøy knyttet til leveringsproblemer fra fabrikk og overgang til nye modeller etter høy vekst frem til 2017
- Svak vekst i detaljhandelen knyttet til svak konsumutvikling på nasjonalt nivå. Men påvirkes også ny franchisevirksomheten i Bunnpris hvor noen av omsetningen i de nye butikkene mangler.
- Fiskeindustri/-eksport med svak vekst i 2018 etter god vekst året før. Foredling av laks trekker ned grunnet fordeling av omsetning med selskaper i bransje for havbruk, mens hvitfisk og pelagisk er noe bedre.
- Svak nedgang i eiendom grunnet flate leiepriser og noe økt ledighet i de største byene og en litt større nedgang for Eiendom Prosjekt som i hovedsak vurderes å være knyttet til nedgangen i nyboligsalg.

Omsetningsvekst per region

Regionene påvirkes av utviklingen i enkelt næringer

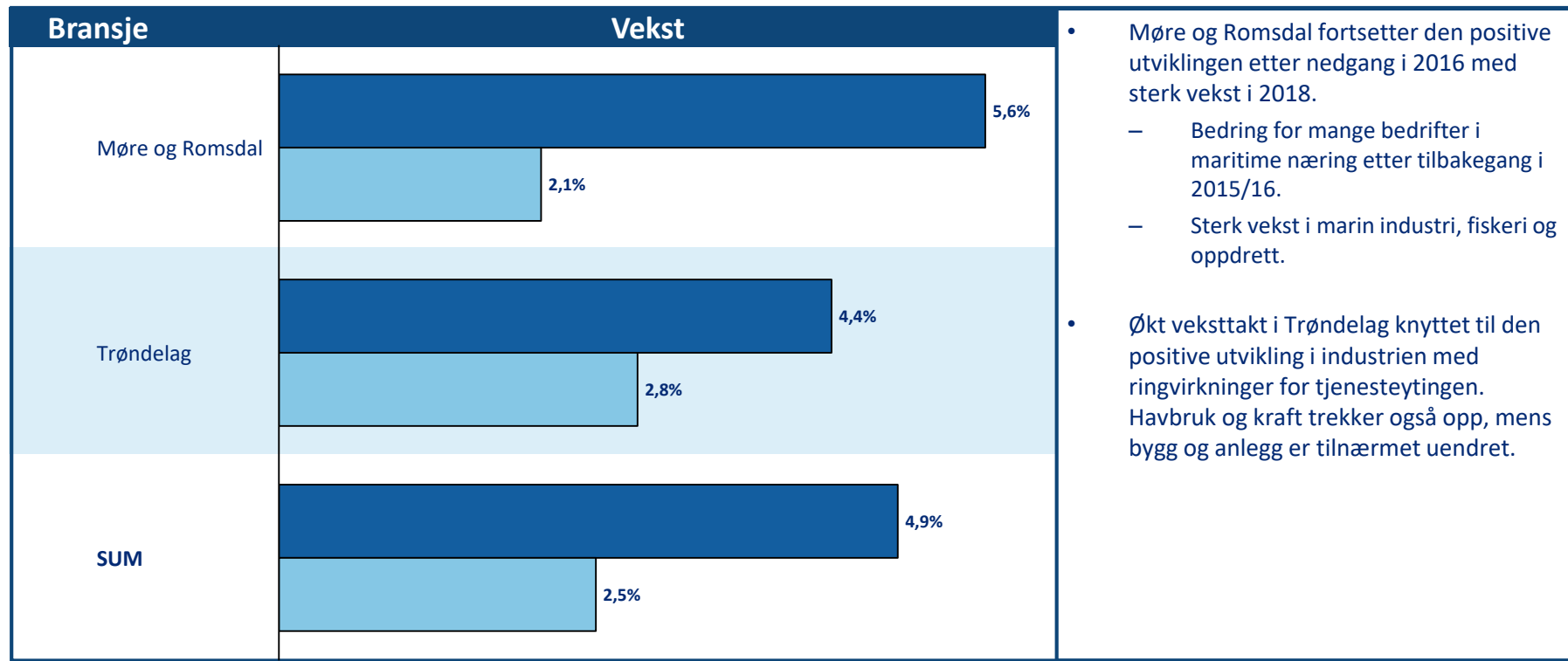
2018 2017

Omsetningsvekst per fylke

Mindre forskjeller mellom fylkene etter bedring i Møre og Romsdal

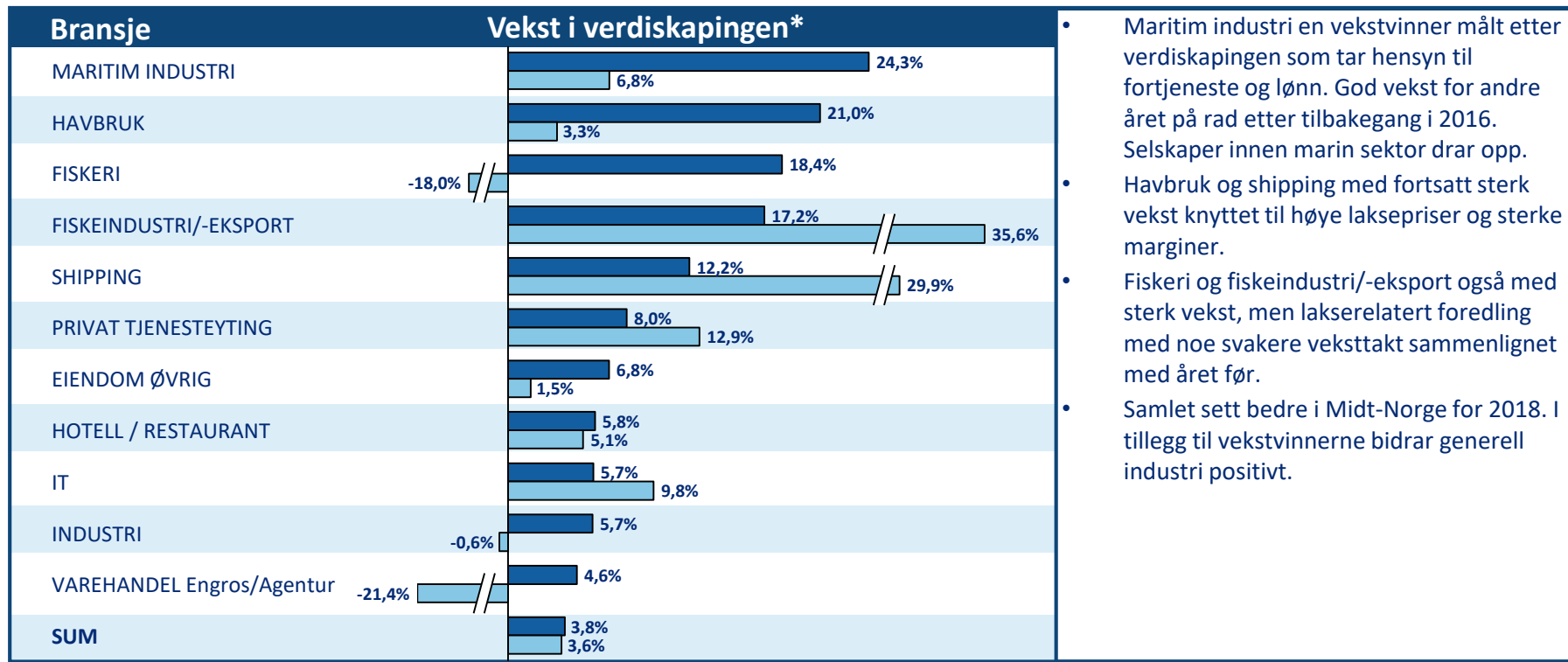
■ 2018 ■ 2017

Vekst i verdiskapingen (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter vekst i 2017

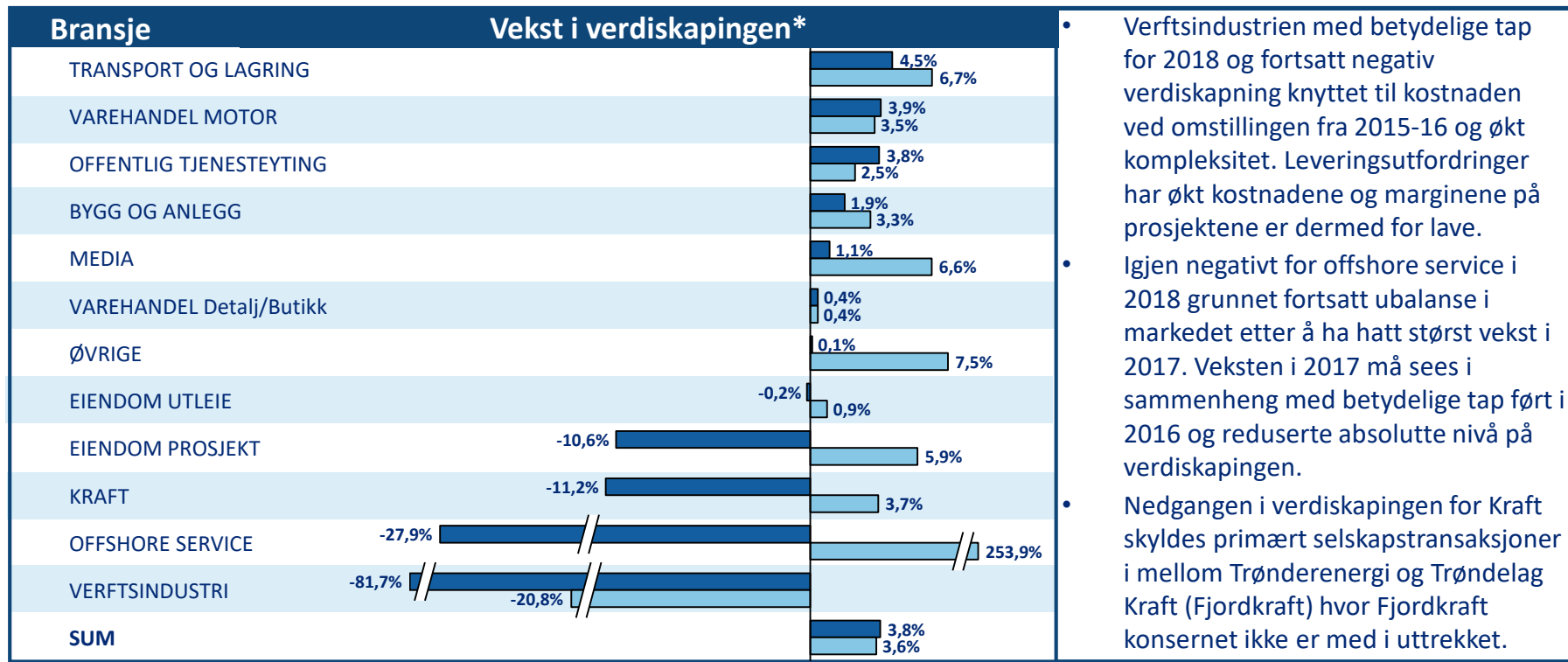
■ 2018 ■ 2017

Vekst i verdiskapingen (2 av 2)

Nedre halvdel sortert etter vekst i 2018

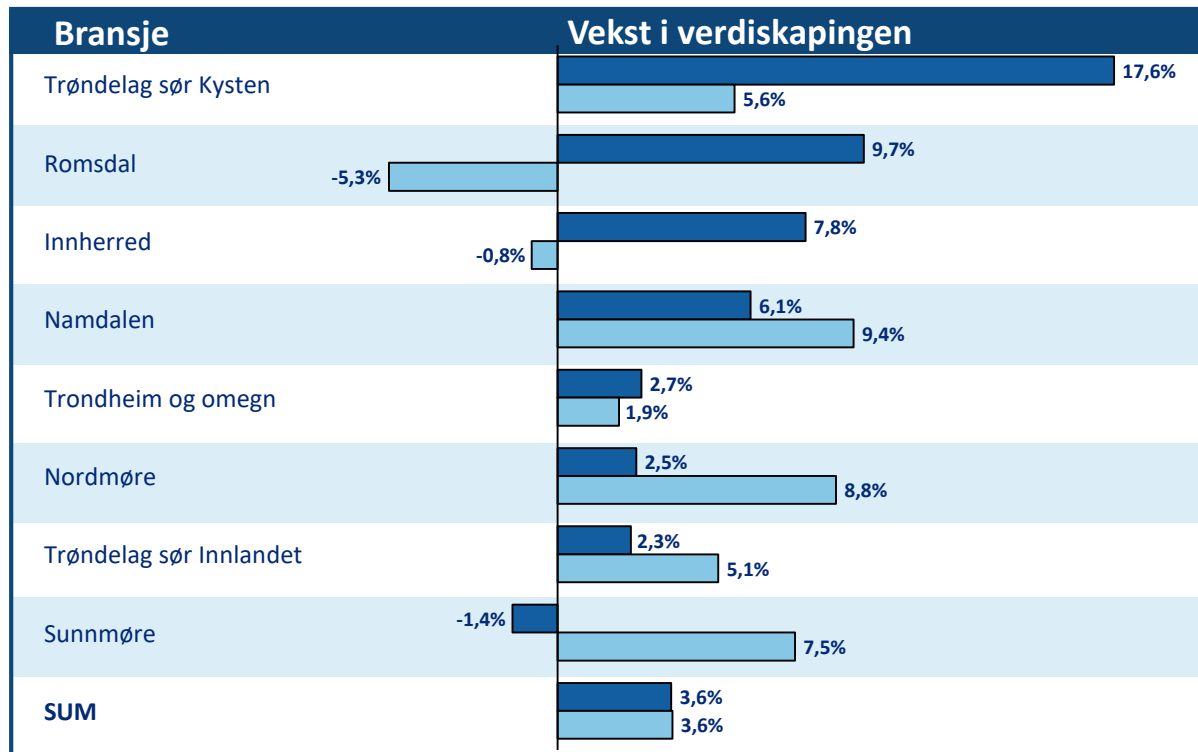
■ 2018 ■ 2017

Vekst i verdiskapingen per region

Kysten i Trøndelag drar fortsatt opp, og innlandet er relativt stabilt.
Sunnmøre bidrar igjen negativt, mens Romsdal gjør det betydelig bedre.

2018 2017

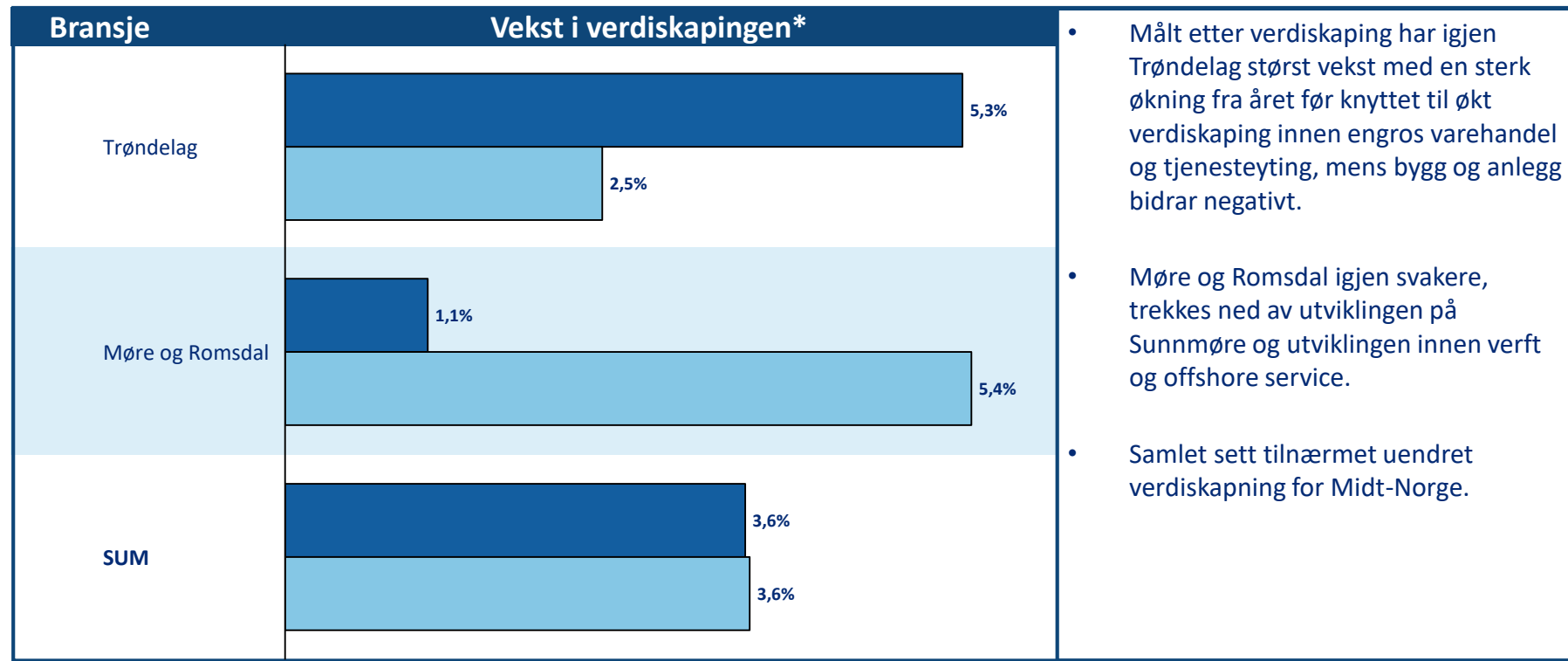

- Sterk vekst på kysten i Trøndelag sør knyttes til utviklingen innen havbruk.
- Romsdal med sterk vekst etter tilbakegang i fjor, knyttet til økt verdiskaping innen maritim industri, industri og havbruk. Særlig maritim industri slår tilbake etter en nedgang året før.
- Økt verdiskaping for Innherred i 2018 relatert til utviklingen for tjenesteytingen og bygg og anlegg.
- Fortsatt vekst i verdiskapingen for Innlandet i Trøndelag sør. Men Norsk Kylling tilnærmet uendret og trekker ned etter en bedring i 2016.
- Etter bedring i fjor ble verdiskapingen på Sunnmøre i 2018 igjen redusert pga. negativ utvikling hovedsakelig knyttet til verft og offshore.

Vekst i verdiskapingen per fylke

Trøndelag på nytt største bidragsyter til verdiskapingen i Midt-Norge

2018 2017

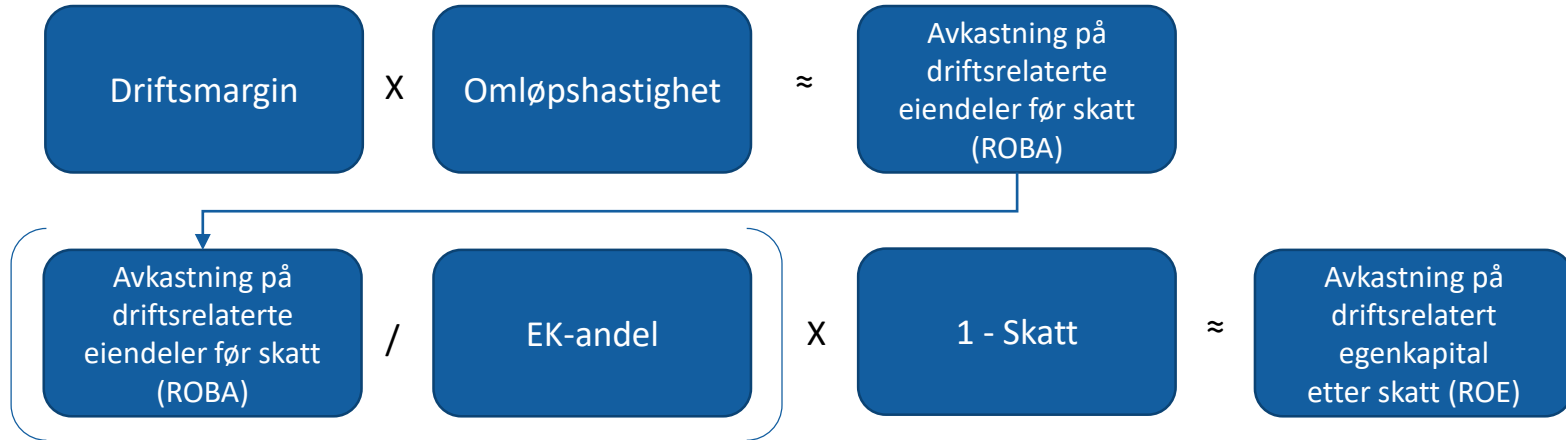

Nøkkeltall

Driftsmargin, omløpshastighet, soliditet,
avkastning og andel med negativ driftsresultat

Lønnsomhetsanalyse

Forenklet Du Pont-modell: En skjematisk måte å vise hvordan virksomhetens avkastning fremkommer gjennom endring i utvalgte nøkkeltall.

Driftsmargin = Driftsresultat / Omsetning

Omløpshastighet = Omsetning / (Eiendeler – Finansielle anleggsmidler)

Avkastning på driftsrelatert eiendeler = (Driftsresultat + Renter) / (Eiendeler – Investeringer i aksjer og obligasjoner)

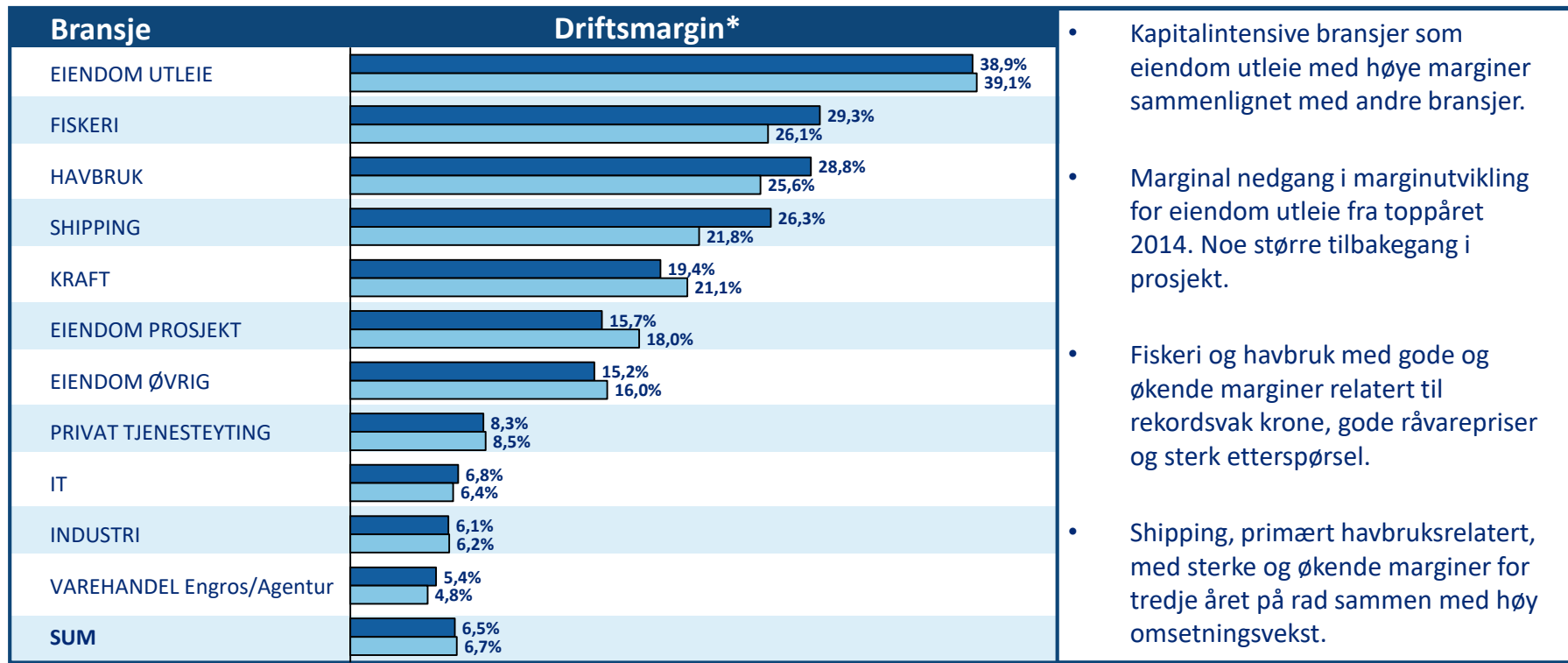
Ek-andel = (Egenkapital – Investeringer i aksjer og obligasjoner) / (Eiendeler – Investeringer i aksjer og obligasjoner)

Avkastning på driftsrelatert egenkapital (ROE) = (Driftsresultat – Renter) * (1-23% skatt) / (Egenkapital – Investeringer i aksjer og obligasjoner)

Driftsmargin per bransje (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter margin i 2018

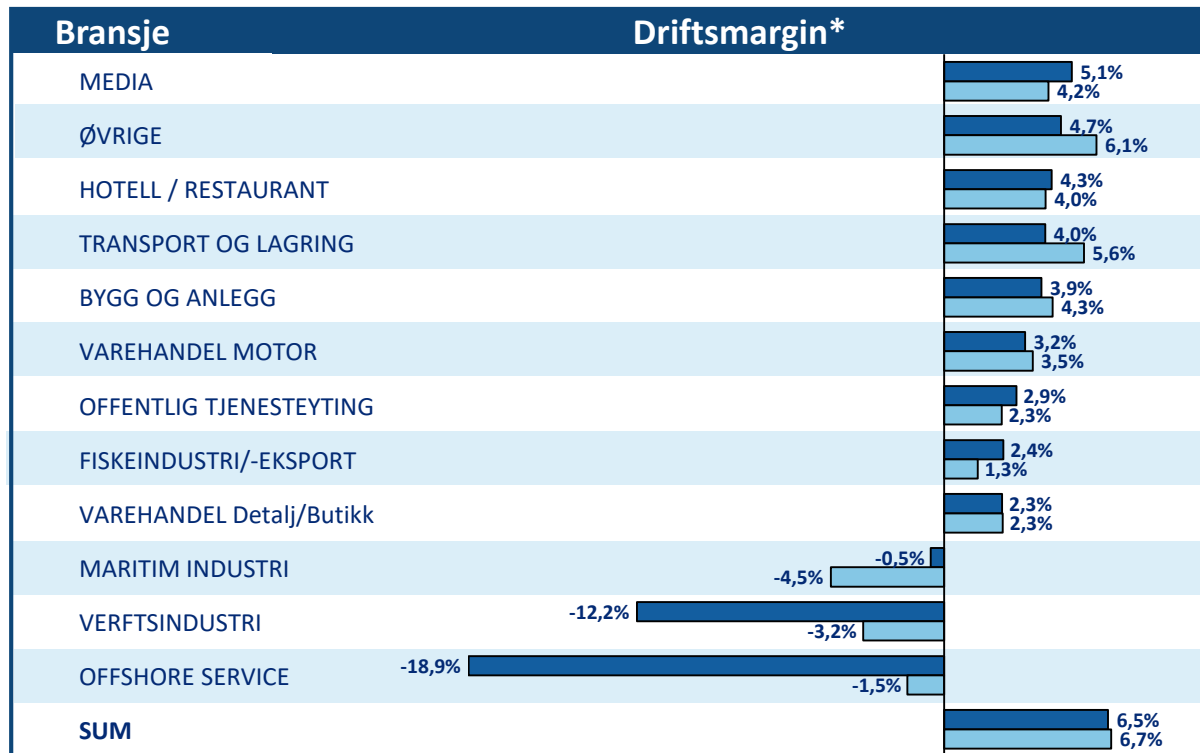
■ 2018 ■ 2017

Driftsmargin per bransje (2 av 2)

Nedre halvdel sortert etter margin i 2018

2018 2017

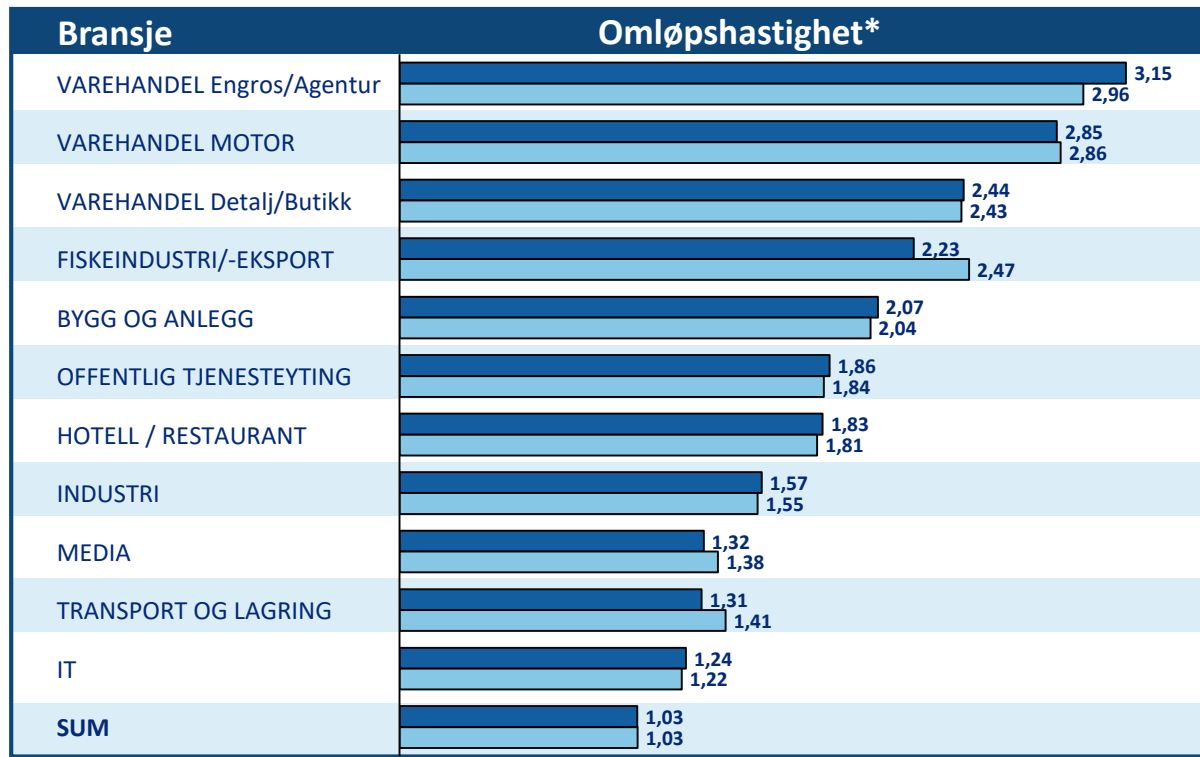

- Mange bransjer med marginale driftsmarginer, tyder på tøff konkurranse mellom selskapene.
- Varehandel innen detalj og butikk med svake marginer grunnet vedvarende press i bransjen gjennom økt nett- og utenlandshandel. Motor også med reduserte marginer andre året på rad etter flere år med økning.
- Offshore service med betydelige tap i 2016. Tegn til stabilisering i 2017, men nye nedskrivninger i 2018.
- Maritim industri og verft med negative marginer i 2018. Bedre for maritim industri etter mer vellykket omstilling til både land- og marin industri.

Omløpshastighet eiendeler per bransje (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter omløpshastighet i 2018

2018 2017

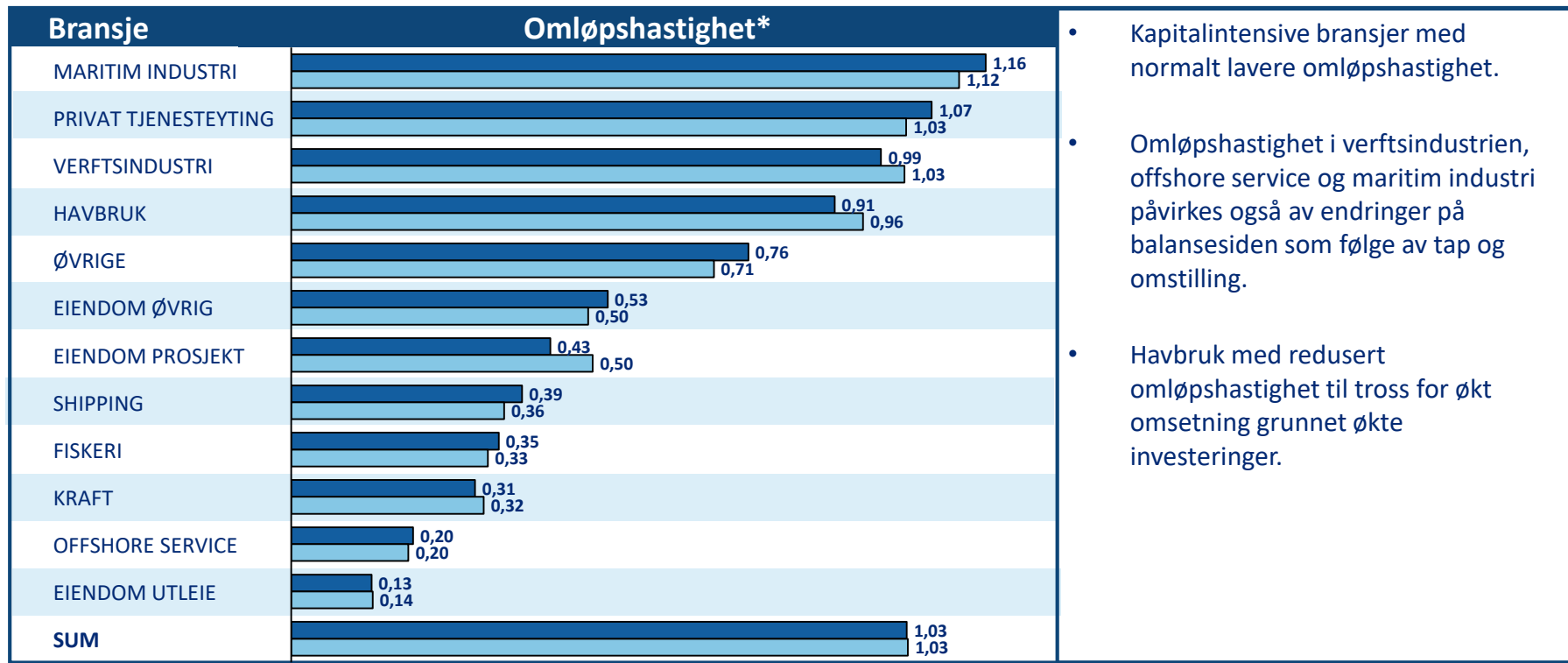

- Lavmarginbransjer med større krav til omløpshastighet for å opprettholde lønnsomheten. Omløpshastigheten et mål på effektivitet.
- Varehandel med høyest omløpshastighet, økt omløpshastighet i engrosleddet kan tyde på økt effektivitet i deler verdikjeden.
- Fiskeindustri/-eksport også med høy omløpshastighet, med redusert fra 2017 knyttet til omsetningsfordelingen av laks i fiskeindustrien.
- Svak bedring i omløpshastighet for industri og offentlig tjenesteyting med relativ stor andel av samlet omsetningen.

Omløpshastighet eiendeler per bransje (2 av 2)

Nedre halvdel sortert etter omløpshastighet i 2018

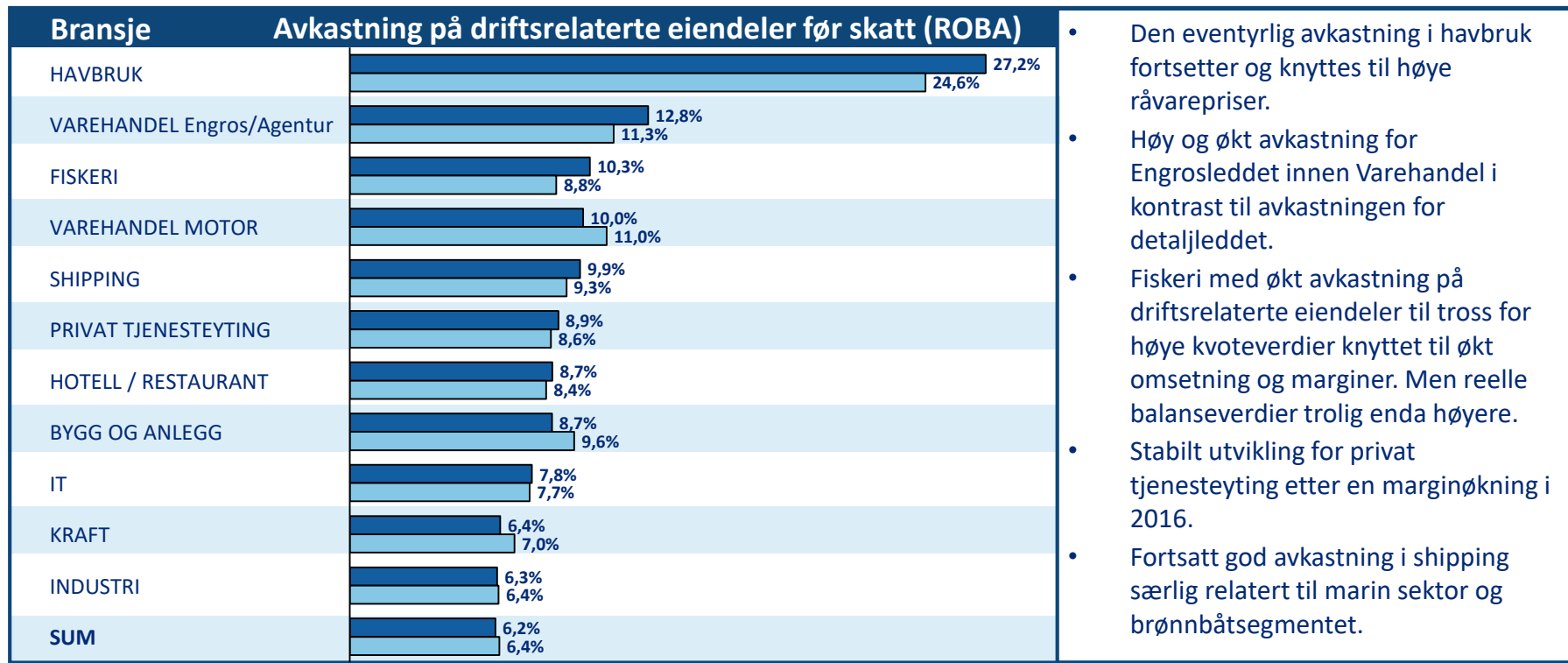
2018 2017

Avkastning på eiendeler per bransje (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter avkastning i 2018

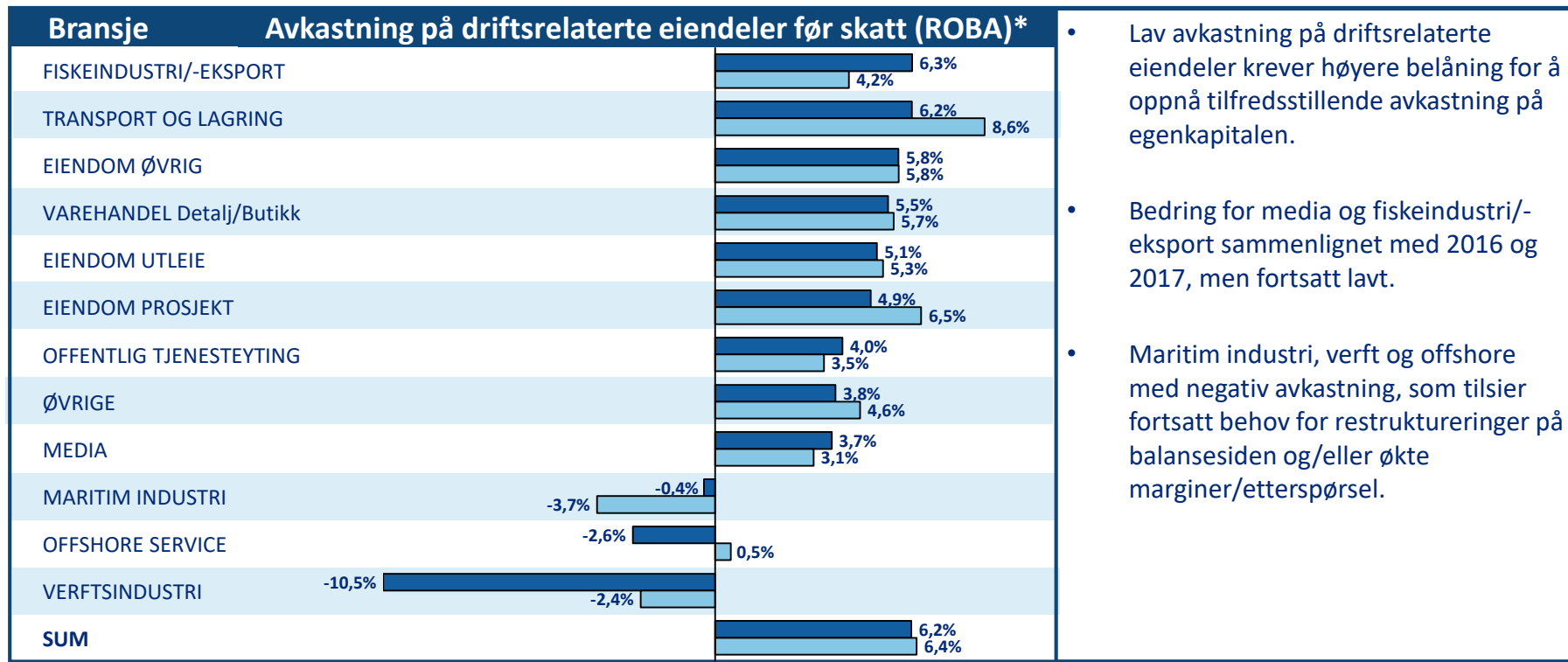
2018 2017

Avkastning på eiendeler per bransje (2 av 2)

Nedre halvdel sortert etter avkastning i 2018

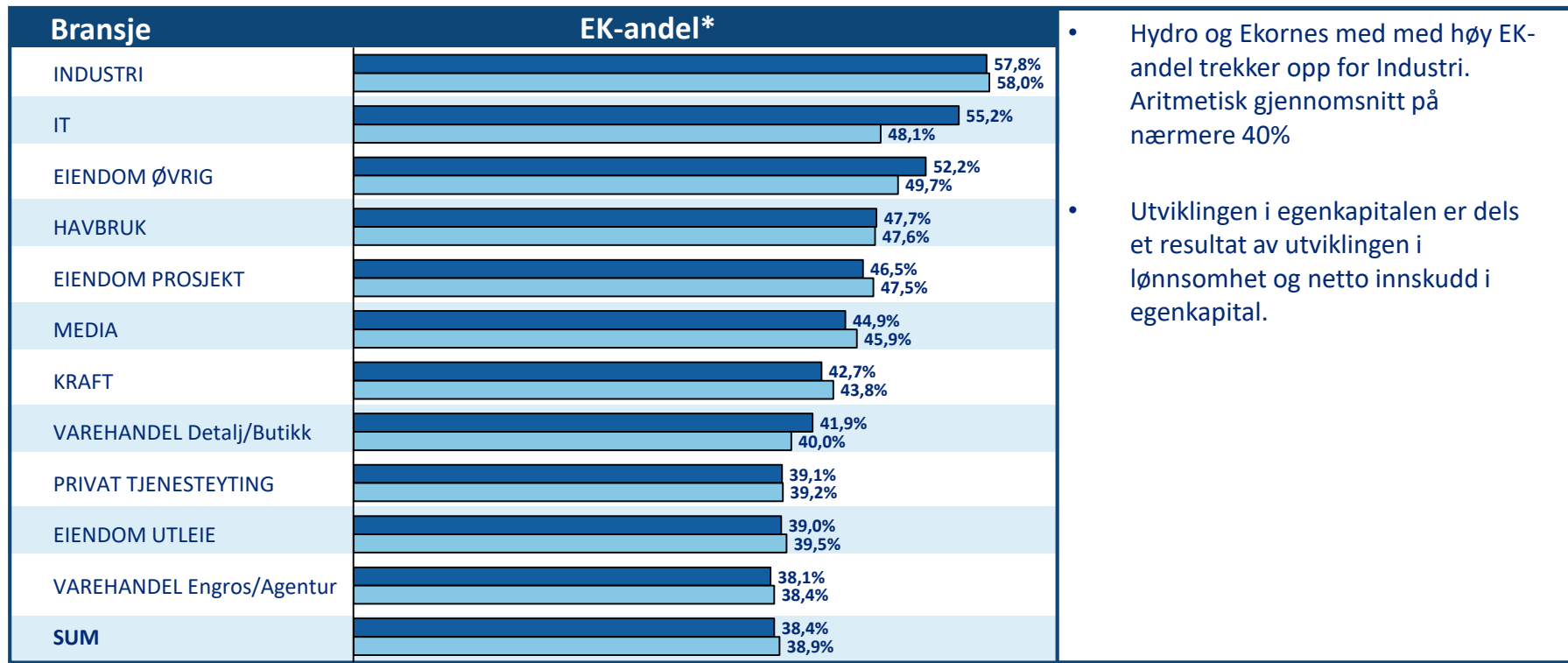
2018 2017

EK-andel per bransje (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter EK-andel i 2018

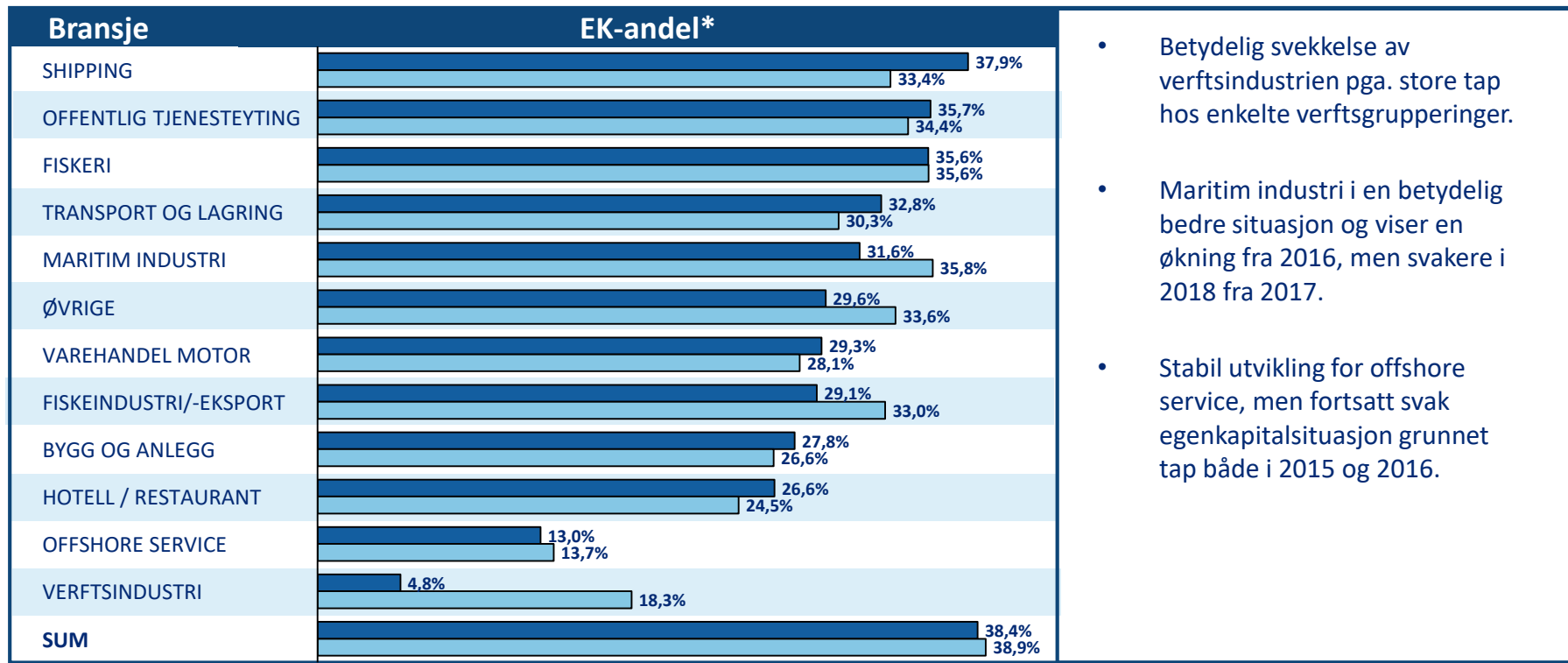
■ 2018 ■ 2017

EK-andel per bransje (2 av 2)

2018 2017

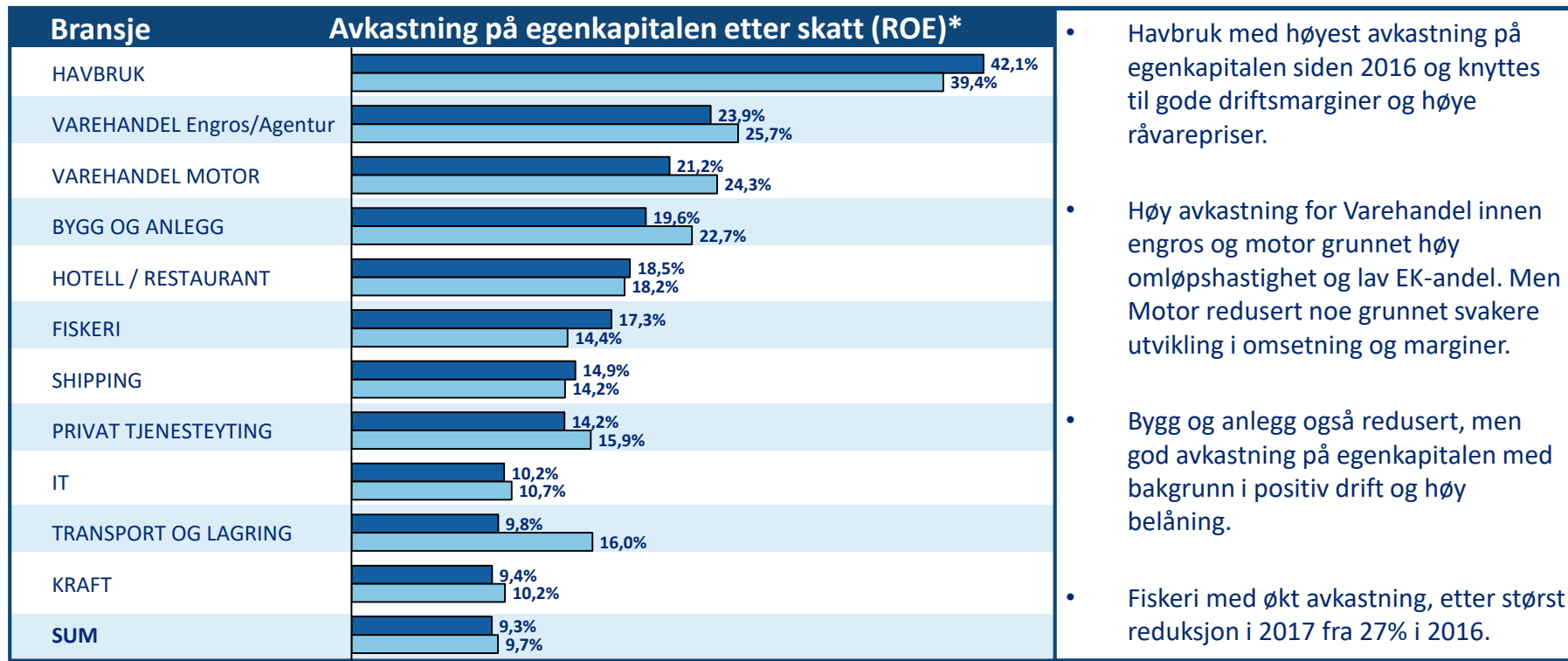
Nedre halvdel sortert etter EK-andel i 2018

Avkastning på egenkapitalen per bransje (1 av 2)

Øvre halvdel sortert etter avkastning i 2018

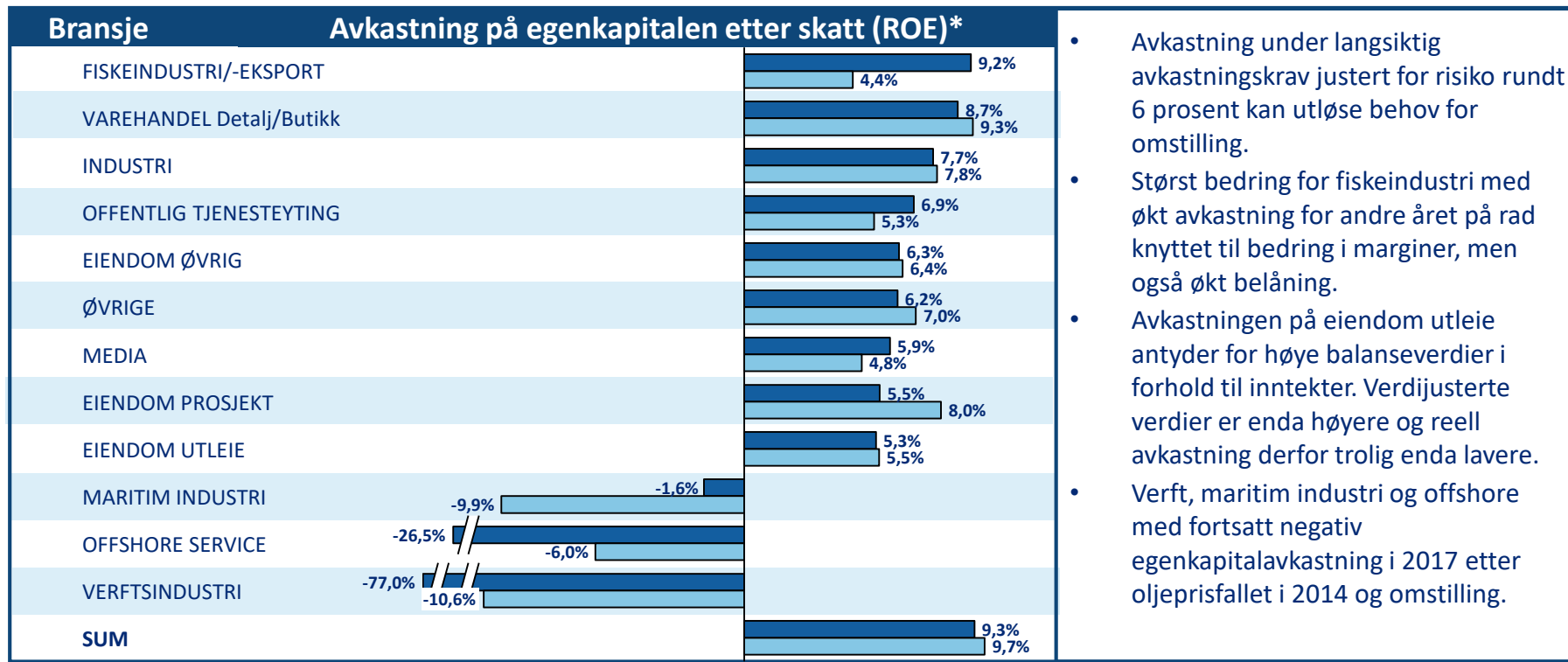
2018 2017

Avkastning på egenkapitalen per bransje (2 av 2)

Nedre halvdel sortert etter avkastning i 2018

2018 2017

Konkurser, antall og nyetableringer

Oppsummering

Fordeling

Vekst

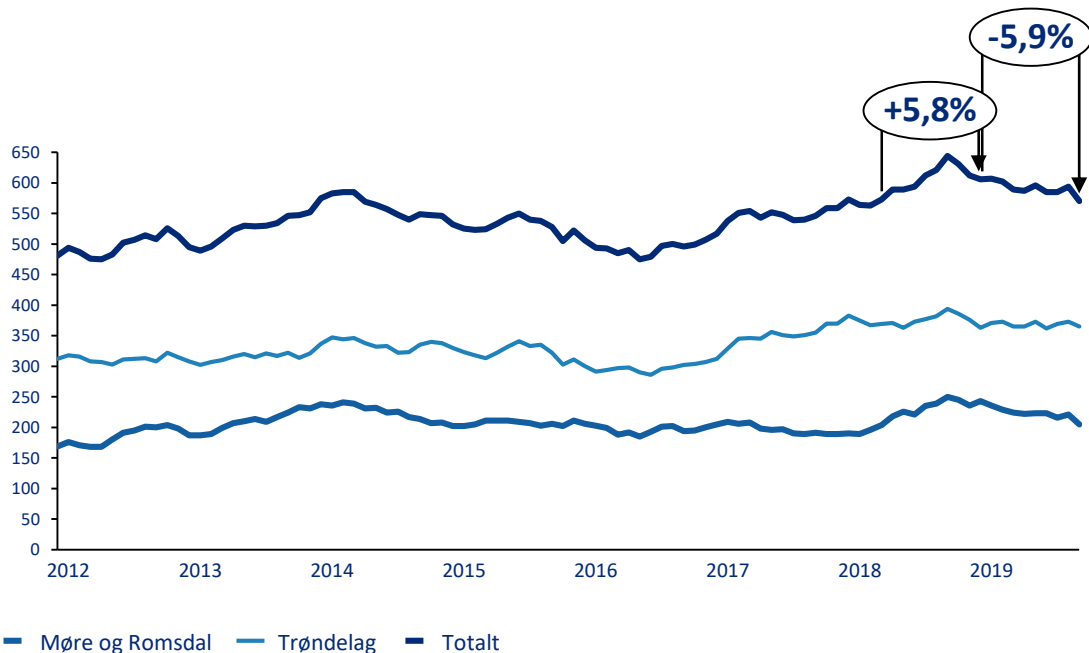
Nøkkeltall

Konkurser, antall og nyetableringer

Konkurs og tvangsavvikling per fylke

Redusert antall konkurser

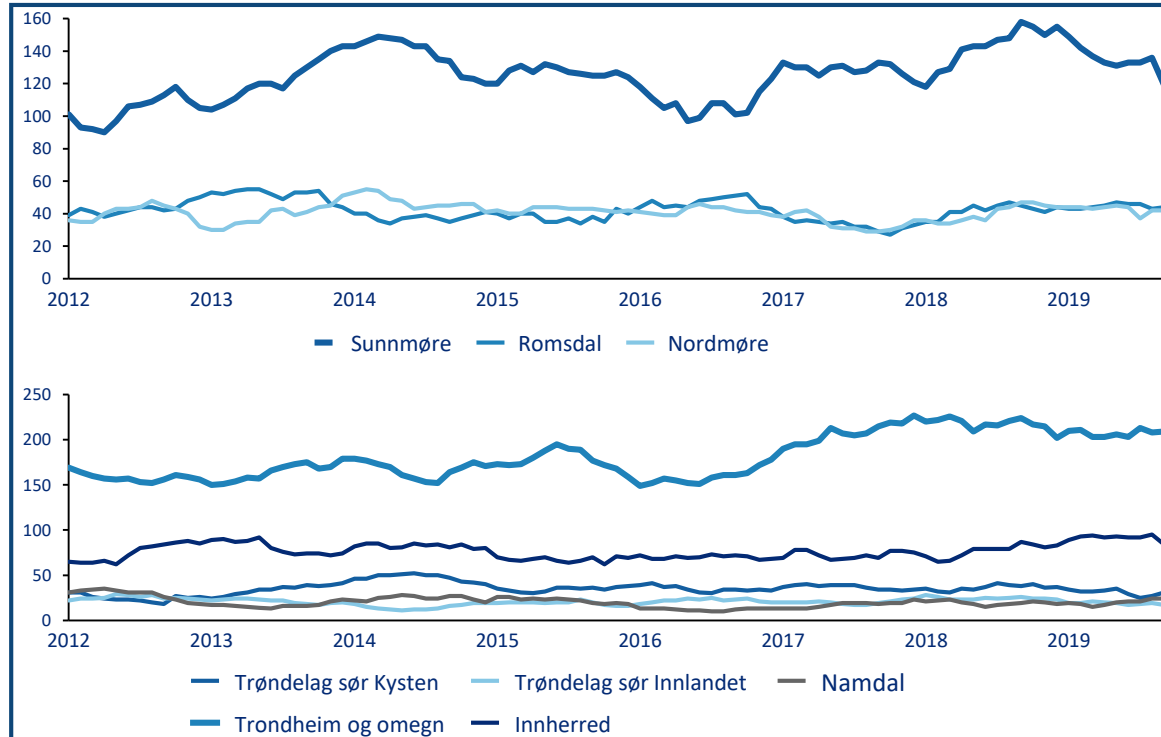
Rullerende 12 mnd. sum av antall

- I 2018 økte antall konkurser i Midt-Norge med 5,8 prosent.
- Hittil i 2019 har antall konkurser blitt redusert med 5,9 prosent.
- Økningen i 2017 kom hovedsakelig i Trøndelag, mens økningen i 2018 knyttes til Møre og Romsdal.
- Nedgangen hittil i 2019 knyttes til reversering av den økningen vi så i Møre og Romsdal i 2018.

Konkurs og tvangsavvikling per region

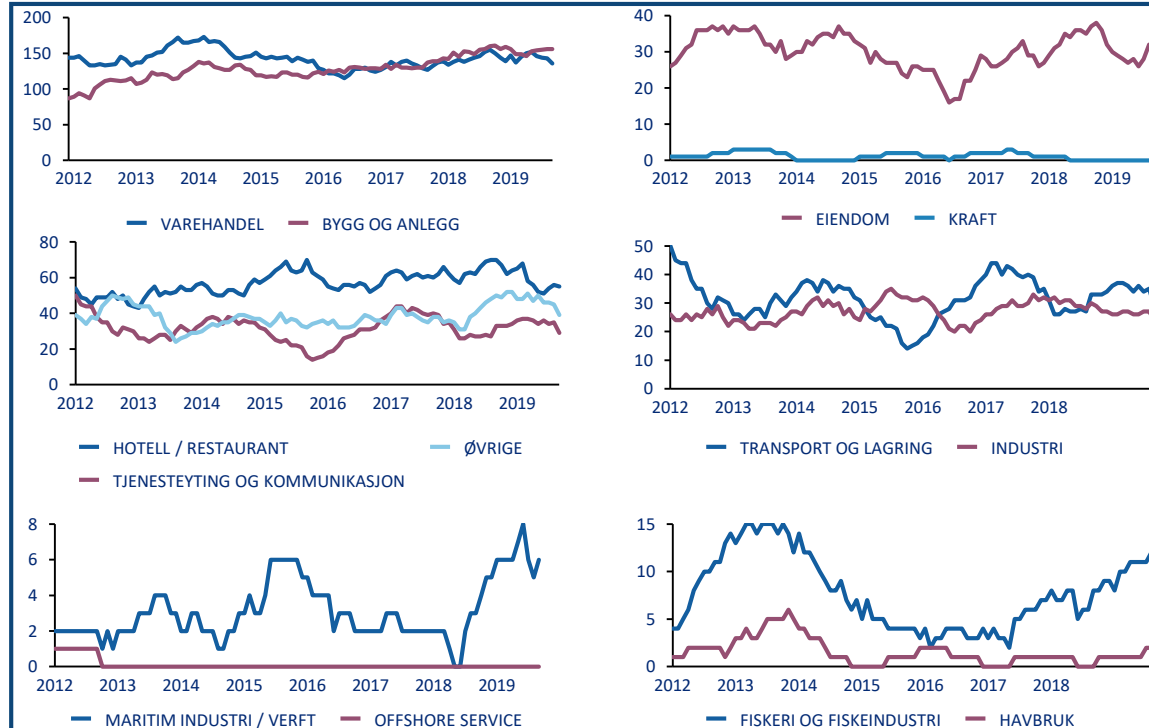
Rullerende 12 mnd. sum av antall

- Sunnmøre har flest konkurser i Møre og Romsdal. Trenden i utviklingen er positiv fra årsskiftet 2018 med en reduksjon på 36 konkurser hittil i 2019.
- Romsdalen uendret så langt i år på nivå med 2015 og 2016.
- Nordmøre med 2 færre konkurser hittil i år.
- Trondheim og omegn tilnærmet uendret med 7 flere konkurser siden årsskiftet. Men på høyt nivå fra 2012.
- Trøndelag sør Kysten med økende trend, men bedre hittil i år.
- Tilsvarende for innlandet i Trøndelag sør, mens Innherred er tilnærmet uendret. Økning i Namdal med 6 konkurser men fra lavt nivå.

Konkurs og tvangsavvikling per bransje

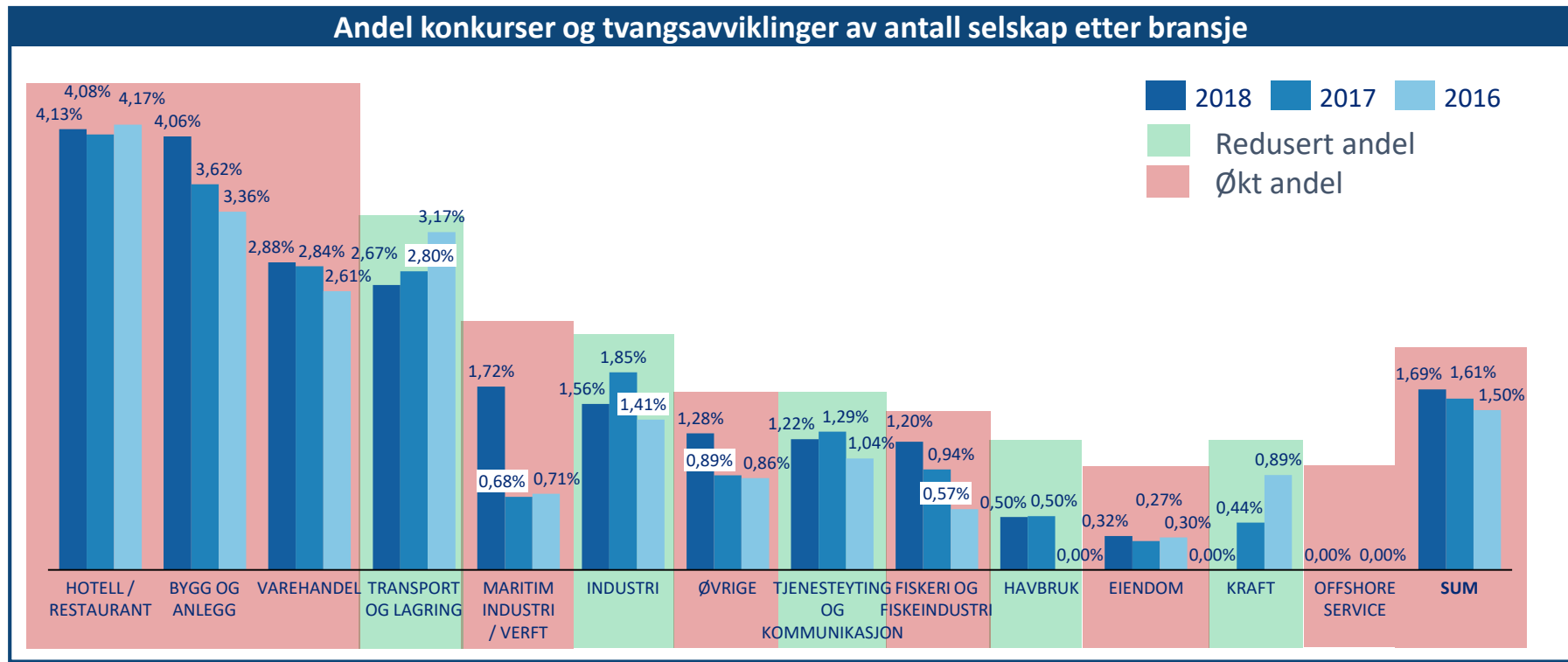
Rullerende 12 mnd. sum av antall

- Bygg og anlegg er den næringen med størst konkurshyppighet og hadde 156 konkurser siste 12 mnd. – ned fra 161 for ett år siden.
- Tett etterfulgt av varehandel med 136 konkurser hittil i år, ned fra 155 for ett år siden.
- Det høye antallet i disse næringene skyldes mange selskaper, lav inngangsbarriere og tøff konkurranse.
- Få konkurser innen maritim industri/verft og offshore service til tross for krise, skyldes omstilling og restrukturering. Men økende for MI.
- Økning i antall konkurser for fiskeindustri fra lave nivåer grunnet marginpress og høye råvarepriser.

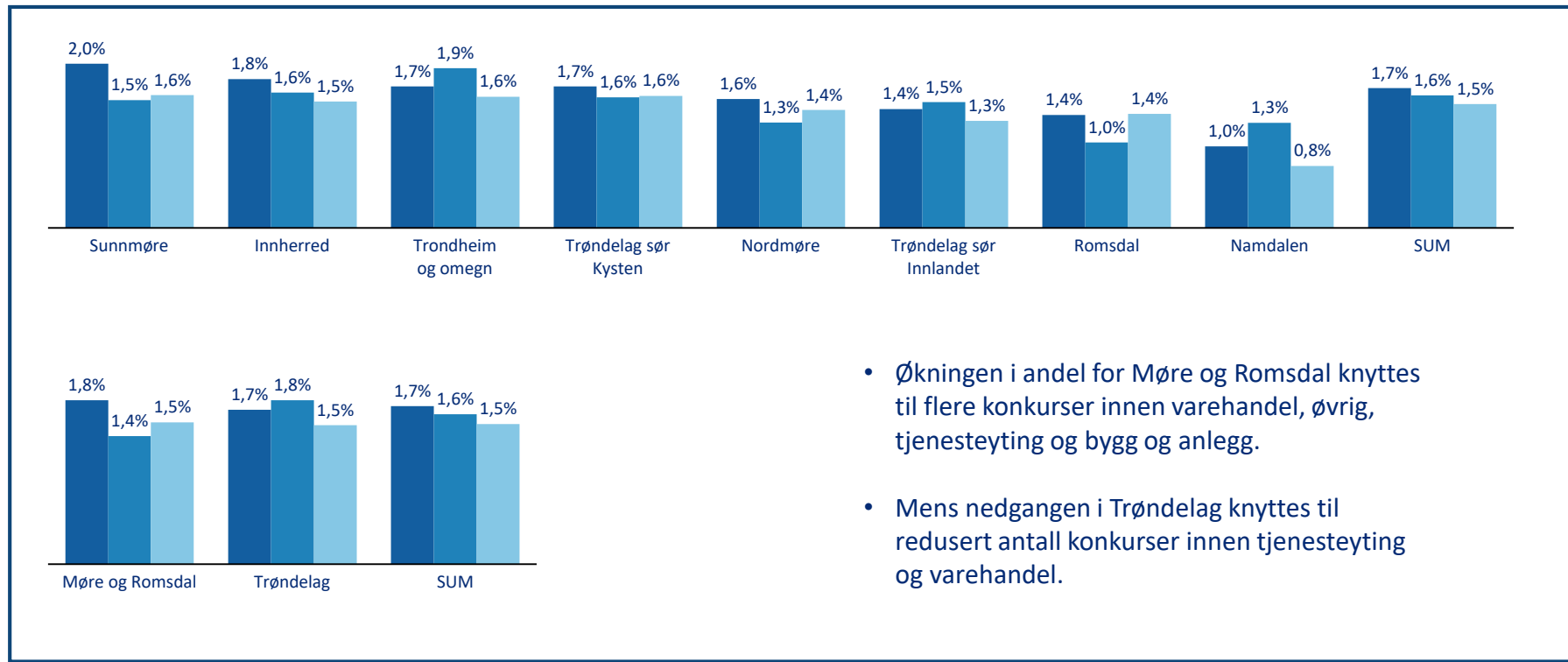
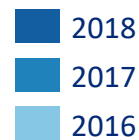
Andel konkurser og tvangsavviklinger per bransje

Økning andel av antall selskaper

Andel konkurser og tvangsavviklinger per region og fylke

Økning i Møre og Romsdal, nedgang i Trøndelag

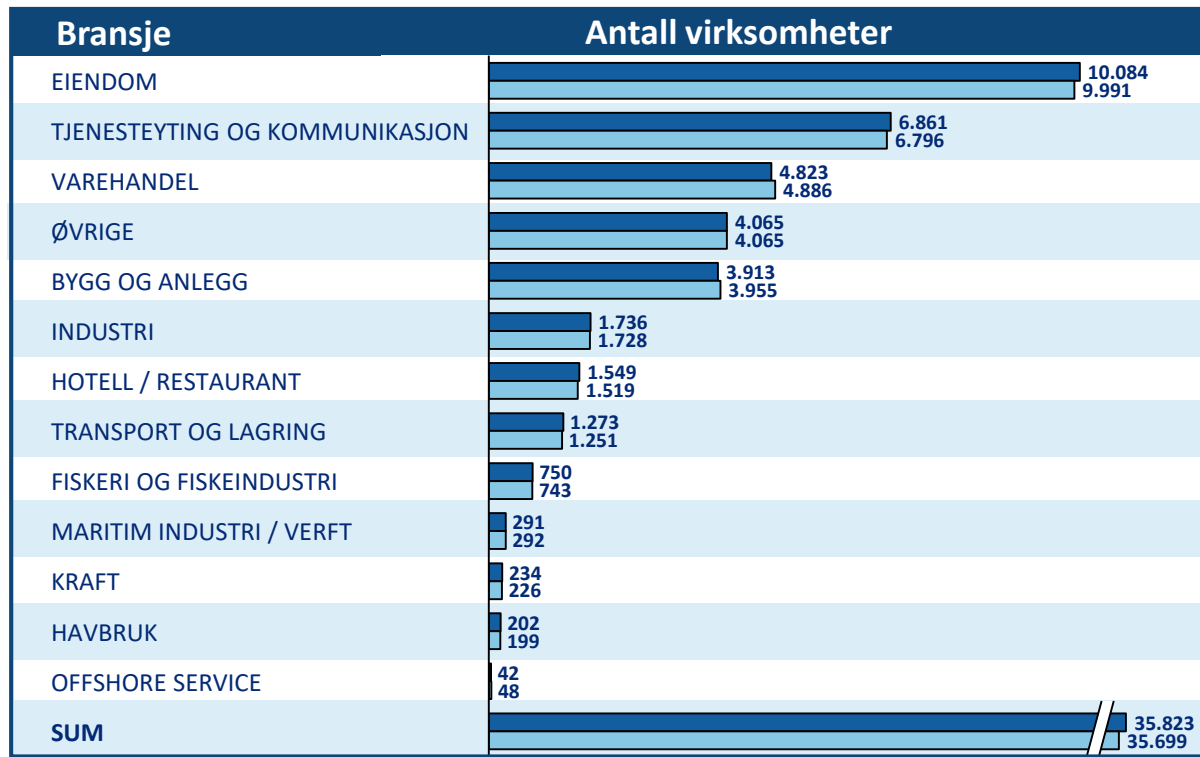

- Økningen i andel for Møre og Romsdal knyttes til flere konkurser innen varehandel, øvrig, tjenesteyting og bygg og anlegg.
- Mens nedgangen i Trøndelag knyttes til redusert antall konkurser innen tjenesteyting og varehandel.

Antall virksomheter per bransje

Havbruk og eiendom med størst vekst

■ 2018 ■ 2017

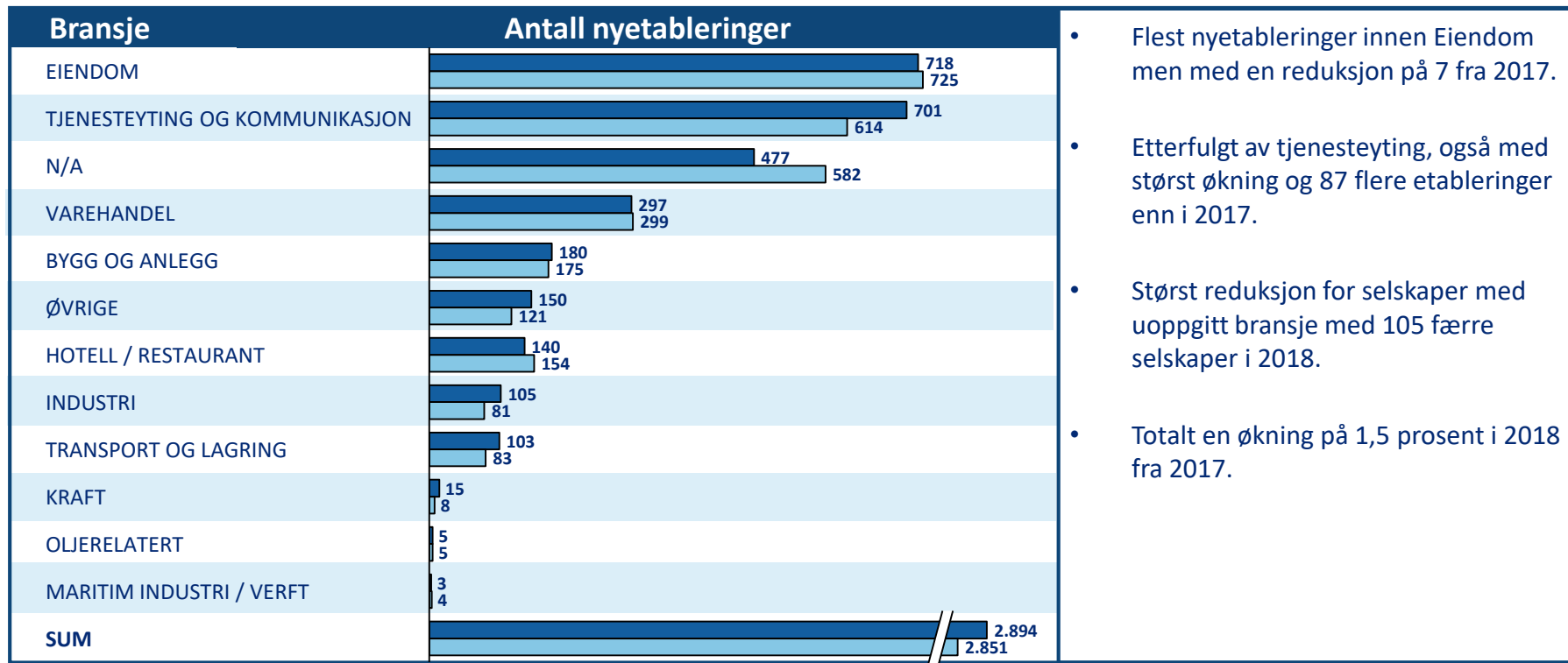

- Eiendom med flest antall selskaper og størst økning i antall selskaper etterfulgt av tjenesteyting og kommunikasjon.
- Prosentvis vekst i antall størst for Kraft med en økning på 3,5 prosent vekst, etterfulgt av Hotell / Restaurant med 2 prosent.
- Varehandel og bygg og anlegg med størst reduksjon i antall selskaper
- Størst prosentvis reduksjon hadde Offshore service for andre året på rad, etterfulgt av bygg og anlegg med hhv. -12,5 prosent og -1,1 prosent.

Vekst i antall nyetableringer per bransje – AS

Flest nyetableringer innen tjenesteyting og kommunikasjon

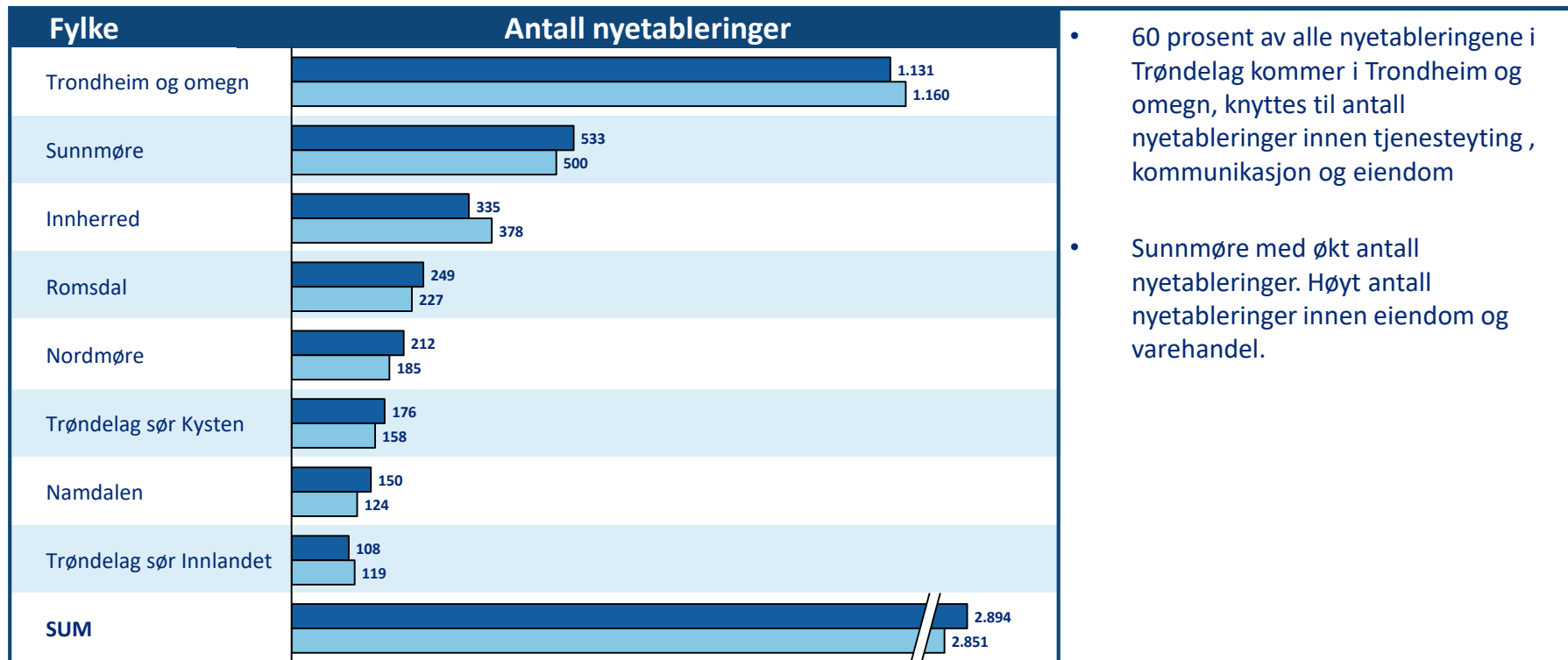
■ 2018 ■ 2017

Nyetableringer per region

Trondheim og omegn med størst vekst og flest antall

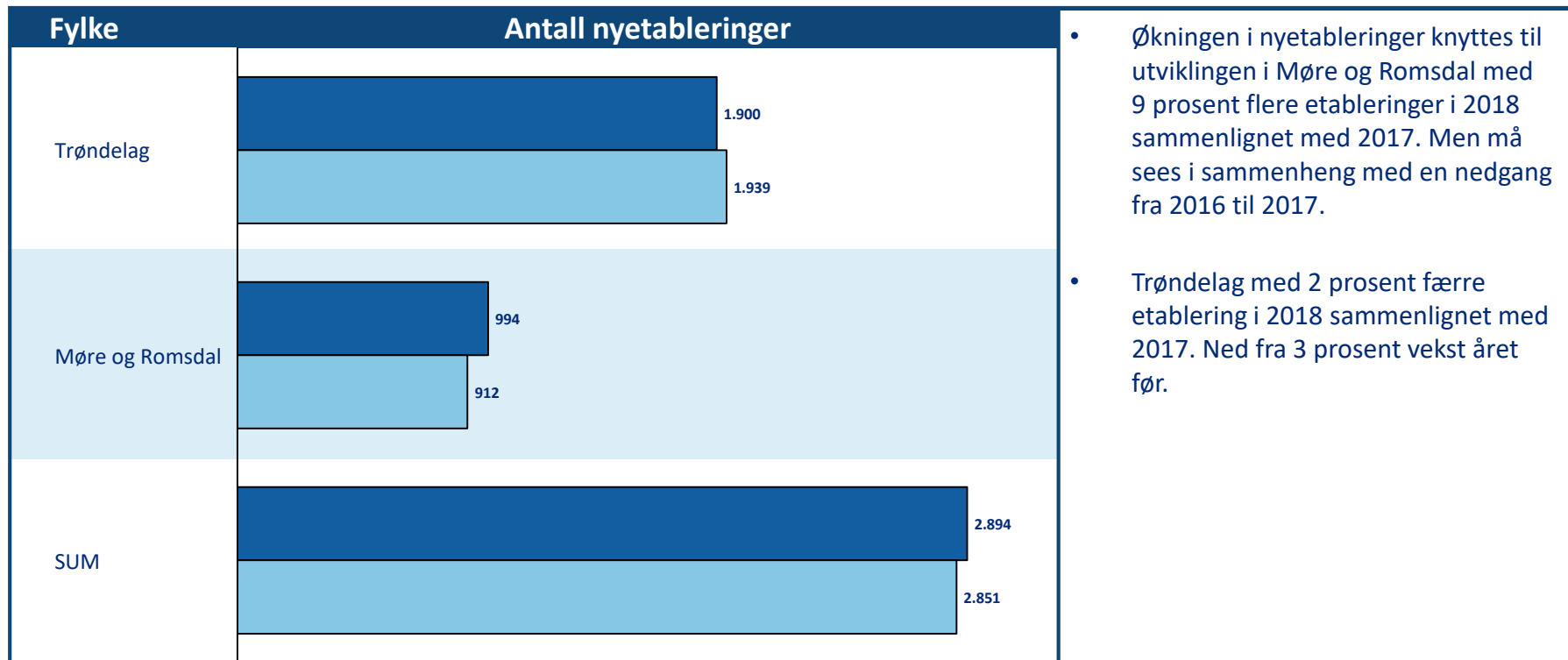
2018 2017

Nyetableringer per fylke

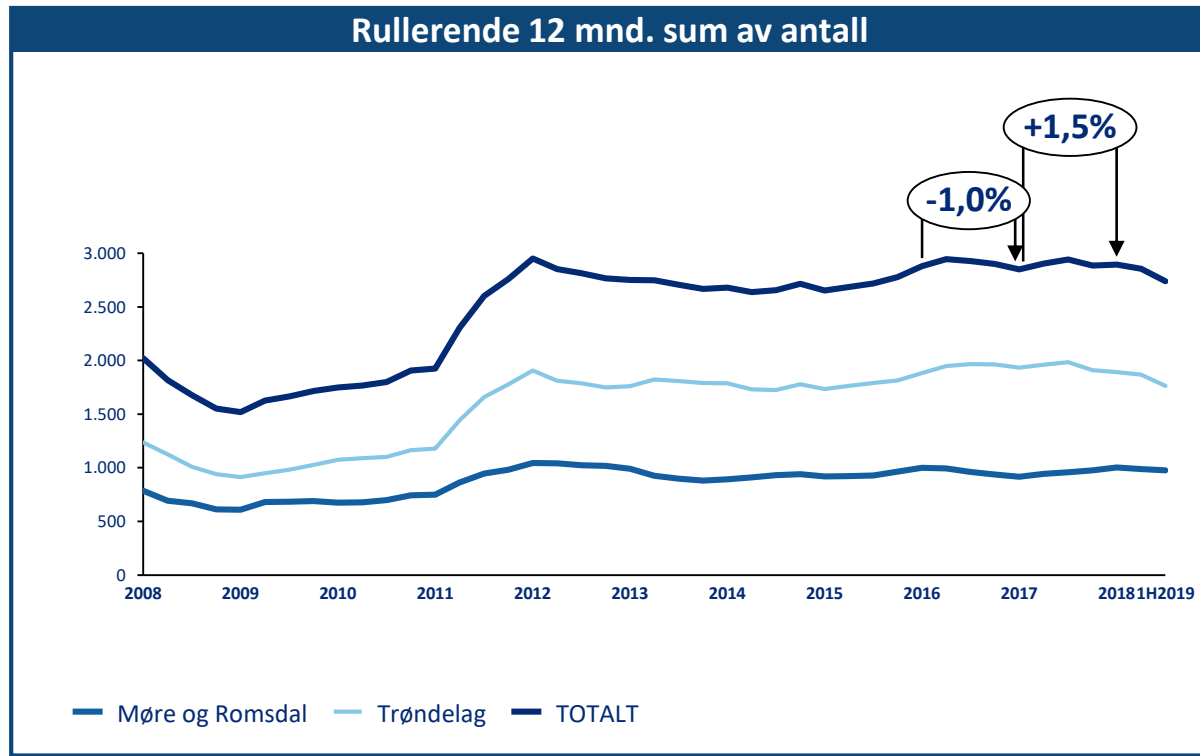
Sør-Trøndelag med størst vekst

■ 2018 ■ 2017

Nyetablerte per fylke

Rullerende 12 mnd. sum av antall

- 1,5% flere nyetableringer i 2018 med stabilt nivå fra 2012.
- Hittil i 2019 ser vi derimot en nedgang på 5,6 % fra fjerde kvartal 2018.
- Eks. Etableringer i uoppgitt bransje utgjør tjenesteyting og varehandel over 40 prosent av alle nyetableringene. Mens Eiendom utgjør 30 prosent.

Snorre Hammerø Moen
Senior Analytiker – Næringsliv kreditt
Tlf : (+47) 48 14 11 93
E-mail: snorre.moen@smn.no

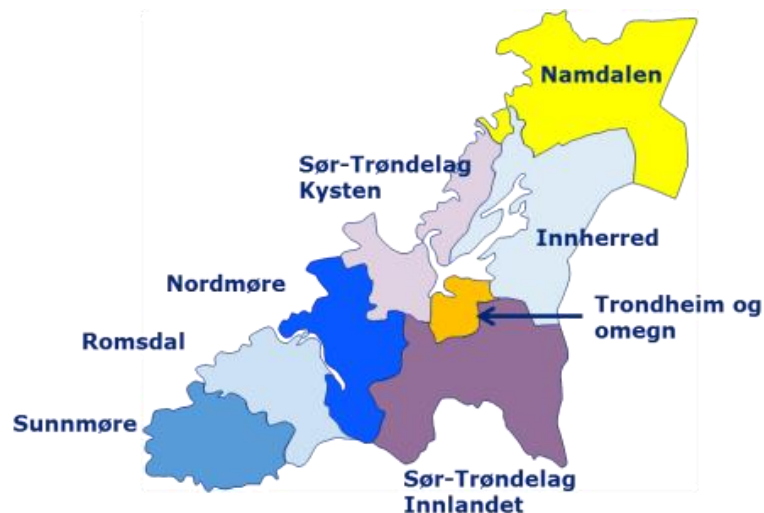
Vedlegg

Trøndelag og Nordvestlandet (regionen) er her definert som Møre og Romsdal og Trøndelag med åtte økonomiske regioner for analyseformål

Det som i konjunkturbarometeret benevnes som Trøndelag og Nordvestlandet eller regionen er de to fylkene Møre og Romsdal og Trøndelag

Som igjen er delt inn i åtte økonomiske regioner som har geografisk og økonomisk sammenheng

Åtte økonomiske regioner for analyseformål

Sunnmøre	Romsdal	Nordmøre	ST Kysten	Trd og omegn	ST Innlandet	Innherred	Namdal
Giske	Aukra	Aure	Agdenes	Klæbu	Holtålen	Frosta	Flatanger
Haram	Eide	Averøy	Bjugn	Malvik	Meldal	Inderøy	Fosnes
Hareid	Fræna	Gjemnes	Frøya	Melhus	Midtre Gauldal	Indre Fosen	Grong
Herøy	Midsund	Halsa	Hemne	Skaun	Oppdal	Levanger	Høylandet
Norddal	Molde	Kristiansund	Hitra	Trondheim	Rennebu	Meråker	Leka
Sande	Neset	Smøla	Orkdal		Røros	Namdalseid	Lierne
Sandøy	Rauma	Sunnadal	Osen		Selbu	Snåase - Snåsa	Namsos
Skodje	Vestnes	Surnadal	Roan		Tydal	Steinkjer	Namsskogan
Stordal			Snillfjord		Rindal	Stjørdal	Nærøy
Stranda			Ørland			Verdal	Overhalla
Sula			Åfjord			Verran	Raarvihke - Røyrvik
Sykkylven							Vikna
Ulstein							
Vanylven							
Volda							
Ørskog							
Ørsta							
Ålesund							